

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10 ..
Pe 1 lună .. 2 ..

Nr. 2 de Duminică pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 4 ..

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 9.

O nouă primejdie.

De IOAN SLAVICI.

Căuta-vom pretutindeni pe dușmanii voștri și ne vom uni cu dâșii, ca să surpăm puterea voastră! Așa ziceau și după încheierea păcii dela Carloveț turburătorii ieșiți din rîndurile nobilimii ungare.

Leopold I., regele legitim, scăpase țările coroanei ungare de jugul turcesc, sub care gemuseră peste o sută cincizeci de ani, dar Francisc Rákóczy și soții lui nu îi mulțumiau pentru eliberarea patriei și a neamului lor, ci alergau înainte, ca să-i găsiască alți dușmani.

De ce!?

Pentru că eliberatorul, intrat odată în drepturile lui, eră hotărît a nu-i mai lăsa să asupriască și să despoaie popoarele cum îi lăsase Sultanul, iar pentru «nemeș» libertate e numai voia de-a storce în toată lărgimea măduva din oasele altora.

Murind Carol II., regele Spaniei, s'a stins ramura spaniolă a Casei de Austria și s'a pornit lungul și greul război pentru succesiunea la tronul Spaniei. Eră peste puțină, ca turburătorii să nu profite de ocaziune spre a-și ține patria în continuă frământare.

Francisc Rákóczy, care se subscrie «Francois Prince», și agenții lui stăruie dimpreună cu agenții Franței, ca Poarta să pornească din nou războiul, întrețin în patria lor «focul sacru» al turburării și croiesc planul, ca Sultanul să uniască Ardealul, Muntenia și Moldova sub sceptrul crendinciosul său «Francois», care va mai primi apoi și dela Franța 33,000 de oameni, ca să-i alunge pe Austriaci din țările coroanei ungare.

Turcii sunt însă oameni cu minte și nu se avântă.

Mai e însă și altcineva, care profită de ocaziune.

Petru I., tînărul Țar al tuturor Rusiilor, văzând, că puterile dela miază-zi sunt încurcate în războiul, profită și el de ocaziune, ca să-și întindă stăpânirea până în Marea Baltică. După multe peripeții Carol XII. tînărul Rege al Svediei e bătut la Pultava în anul 1709 și e nevoit să caute scăpare în Moldova.

Acum «Francois Prince» și agenții lui stăruie, ca Poarta să pornească războiul contra lui Petru I., ear după ce Poarta nu vrea nici acum să se avânte, oferă serviciile sale lui Petru I.

Cum ajunge Francisc Rákóczy să-i ofere lui Petru cel mare serviciile sale?

Văzând, că Rusia se apropie de Nistru, Curtea din Viena era foarte neliniștită și își dedea silința să înlătore războiul dintre Țar și Sultan. Abia scăpase Moldova din ghearale Poloniei, și acum un alt dușman încă mai primejdios se apropia de ea. Neliniștea a crescut dar când a mers vestea, ca voivodul Dimitrie Cantemir s'a unit cu Rușii, s'a închinat Țarului, că Moldova e de fapt o provincie rusească.

Acum s'a stabilit principiul formulat mai târziu într'o încheiere a conziliului de război, că Monarchia habsburgică n'ar putea nici o dată să stăpâniască țările române fără ca să între cu Rusia în conflicte, pe care trebuie să le evite, dar e interesată a priveghia, ca nici Rusia să nu ajungă a le stăpâni, căci, stăpânindu-le, ar amenința-o pe Ungaria în existența ei.

Eată de ce erau turburătorii gata de a se uni fie chiar și cu Rusia.

Altfel a voit însă Dumnezeu.

Petru cel Mare a fost încununat la 1711 lângă Prut de oștirea turcească, a capitulat și a părăsit de astă-dată Moldova ear François Prince a trebuit să se gândească și să-și croiască alte planuri.

Au recunoscut însă Românii cu mintea limpede noua primejdie și a răsădit în inimile lor simțământul, că în Viena e razămul firesc al vieții lor naționale, ceea-ce peste câți-va ani a și eșit la iveală.

Noile alegeri. Știri sosite din Budapesta vestesc, că întâiul sfetnic al M. Sale, baronul Fejérvóry, în audiența pe care a avut-o eri la M. Sa și-a arătat dorința și părerea ca M. Sa, să orânduiască nouile alegeri acum în primăvară. Dacă partidele întovărășite ar avea iarăși ele majoritatea, Dieta s'ar împrăștia, căci M. Sa cu nici un chip nu voieste a primi ministri din partidul kossuthist.

Ungurii din America nu se lasă, ci după ce au jurat să jertfiască sângele și averea lor pentru neatarnarea Țării Ungurești — adică desfacerea ei de Austria — s'au apucat acum să adune bani.

Nu-i vorbă, sunt vicleni și nu vor să dea ei nici acum fără a se gândi la chipul ca banii dați să li-se înapoeze cu bună dobândă.

E vorba anume ca să se facă obligațiuni: cine dă bani primește obligațiuni cari îi dau dreptul apoi ca mai târziu (după ce va învinge și veni la putere Kossuth) să-și ceară și primiască banii, dați acum pentru ca partidele întovărășite să aibă cu ce face alegerile.

Unele foi spün, că ar trebui făcut ca la 1849:

să dea obligațiuni Kossuth Ferencz, iar banii ce ar primi să se plătiască după ce vine la putere.

Dat-a însă nu obligațiuni, dar a bătut chiar bani Kossuth Lajos (care totuși era altă pânură de om, nu ca fiul său!) și totuși câți au plâns și s'au ruinat pe urma bancnotelor lui Kossuth.

Așa ar păși și Ungurii americani, dacă — peste tot — se vor găși între ei oameni cu mintea slabă să dea bănișorii greu agonisiți pentru ca aici corteșii să aibă cu ce petrece.

Noi credem de altfel, că toată treaba nu-i de cât — vorbă goală. Își fac curajul kossuthiștii, că dacă nici curajul nu vor avea, cu ce sărăcie vor plecă la alegeri! Banii și i-au cheltuit în iarna trecută...

O DATORIE de IMPLINIT.

(*) O mare parte a Românilor, cei din Ardeal, nu poate lua parte la alegeri din pricina legii care — se știe — cere plătierea unei sume de dare cât foarte puțini pot plăti, fiind acolo puțin pământ, ori mai bine: sărăcia mare.

Chiar așa însă, cu legea de alegere d'acum, Românii ar avea cel puțin cu 25-30 la sută mai multe voturi, în cele mai multe cercuri, dacă s'ar fi purtat grije ca *toți câți au drept de vot* să fie înscrși în lista alegătorilor.

Doptul însă, că până în iarna trecută fruntașii romani n'au luat parte la alegeri a adus cu sine scăderea că nu prea s'a îngrijit nimeni de alegătorii români... Notarii au scris pe listă pe cine le-au plăcut, știind bine că nimeni n'are să-i ia la întrebare. Țăranii noștri nu prea știau cum se fac lucrurile. Cel mult se mirau tocmai la alegeri — când era deci greu de îndreptat greșala — cum de unul ori altul are vot, iar alții cari plătesc și ei atâta dare, ori chiar mai multă, n'au drept de vot.

Adunările populare ținute astă iarnă și chiar luptele din iarna trecută, cu prilejul alegerilor, au fost un bun prilej pentru ca plugarii noștri să fie lămurii asupra dreptului lor de vot și să știe cum să caute acest drept!

Mi s'a întâmplat să văd la multe adunări cum numeroși țărani arătau libelele de dare și se plâneau că ei totuși nu au drept de alegere... Drept, nu-i vorba, aveau ei, dar nefiind scrși în listă, nu puteau să se folosească de acest drept.

Ca în viitor să nu se mai întâmple acest lucru, atragem chiar de pe acum luarea aminte a tuturor fraților, dar mai ales a cărturarilor de pe sate, să fie cu grije... Să cerceteze cine are drept dar nu-i înscrș pe listă, și să caute ca notarii la facerea listei să nu mai lase din listă pe nici un român.

„Janus” institut de asigurare mutuală pe viață în Viena

— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili — este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață pentru Austro-Ungaria.

Informațiuni în datoriore dă: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik Lerchengasse Nr. 17. (Telefon 429.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acest Premii este dental capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duel și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de război. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 ..
Averea institutului	31.000.000 ..

Fie că se vor face noi alegeri în anul acesta, la primă-vară ori la toamnă, fie că alegerile se vor face în anul viitor, — *de bună seamă nimeni nu știe încă ce va fi* — daroria noastră e să îngrijim de cel mai însemnat drept cetățenesc al nostru. Al nostru și al fraților noștri.

Tocmai de aceea rugăm preoțimea și pe învățătorii noștri, ca fiecare să meargă la casa satului și să se uite: cine este înscris în listă, și dacă a fost lăsat afară cine-va, să grijească să fie înscris pe anul viitor... Tot așa: dacă văd că notarul a pus pe listă te miri pe cine, fără drept, de pildă vre-un scriitor, sau chiar pe sluga lui ori a satului, să ceară ștergerea acestora din listă.

Listele de alegători se întocmesc acum în primăvară. Tot acum, până în Maiu, e vremea când se fac protestele — *la Comitat ori la Curie* — dacă cine-va a fost lăsat afară pe nedrept ori altul înscris fără drept.

Preoțimea și învățătorimea să-și socotească drept cea mai de căpetenie datorie către neam grija pentru dreptul de vot al plugarilor noștri. Și să facă — unde va fi nevoie — apelatele fără a cere vreun ban, căci aci e vorba să adunăm la un loc puterile cari întregului neam românesc au să-i folosească.

Din parte-ne vom da bucurosi toate lămuririle celor cari n'ar ști cum și de unde să apuce lucrurile!

Altă născocire. Nu-s decât puține zile de când litografiatul «Figyelő» umpluse presa maghiară cu știri despre hotărârile unei preținse conferențe ce foștii deputați români ar fi ținut în Budapesta.

Am arătat însă că acea conferență nu s'a ținut, deci și hotărârile publicate (pe care le vedem acum telegrafiate și foilor din România) sunt născociri.

«Figyelő» nu se genează însă că a fost prins cu scornitura, ci în numărul de ieri iar publică o preținse hotărâre a foștilor deputați români.

Dăm cea mai formală desmințire acestor născociri. Foștii deputați români și alți fruntași români se vor întruni la Budapesta Marți în 12 Martie n. Și ce vor avea de spus alegătorilor români, se va spune prin foile românești, iar nu prin cele ungurești.

Sinodale. In cercul electoral Vinga până acum au fost aleși deputați la sinodul eparhial domnii Vichentie Babeș și Titu Margineanțu. Suntem însă informați, că unul dintre cei doi candidați ai cercului este dl Dr. Aurel Cosma, avocat în Timișoara și până acum fost deputat sinodal și asesor conzistorial. Noi din partea noastră aprobăm cu plăcere hotărârea aceasta a alegătorilor din cercul Vinga, căci cunoaștem bine și știm aprecia serviciile ce dl Dr. Cosma le-a adus și le aduce ca deputat sinodal și așa îndemnăm și noi pe toți oamenii de bine din cercul Vinga, că la alegerea deputaților sinodali, care se va ține acolo în 18 l. c. n. să-și dea voturile pentru dl Dr. Cosma și pentru un al doilea bărbat, pe care dânsii îl vor afla de vrednic de încrederea lor.

Din Reichsrath.

Viena, 5 Martie 1906.

Am fost azi la Reichsrath. Față de ședința de azi s'a manifestat multă interesare, căci la ordinea zilei era cetirea a doua oară a proiectului de reformă electorală și se credea că se va începe eventual și discuțiunea generală.

Un incident a stricat însă calculii aceștia.

Ședința, fixată pe 10 ore s'a deschis numai la 11 prin prezidentul De Vetter. Deputații sunt prezenți în număr neobicinuit de mare. Galeriile tixite.

Inainte de deschiderea ședinței, culoarele erau foarte vii și animate. Grupuri-grupuri de deputați discută într'o mestecare de limbi babilonică. Ici boemi, colo ruteni, dincolo poloni, toți își vorbesc limba lor și dau o înfășurare atât de caracteristică parlamentului polinațional al Vienei. E foarte interesant furnicarul acesta de diferite limbi și tipuri.

Nemțește vorbesc însă cei mai mulți. La 10^{1/2} se ivește ministrul președinte Gautsch. Un bărbat înalt, cărunt deși nu e prea bătrân, de o înfășurare elegantă, afabil și manierat. Se oprește la un grup de boemi, cari îndată-și schimbă conversația în nemțește.

Pleacă apoi la alții, strângând în dreapta și în stânga mâna deputaților.

Tema generală pe culuare e stările din Ungaria. Pe la 10 și jum. s'a comunicat prin telefon demisia din coaliție alui Bánffy și scrisoarea ce acesta i-a adresat lui Kossuth. Se comentau viu, și Bánffy și coaliția.

Opiniunea despre stările din Ungaria e altfel aproape unanimă. N'au Ungurii aici nici un prietin, afară doar de nebnatecul conte Sternberg, care e însă un fel de clown al Reichsrathului. Și cu acesta nu se întâlnesc în altceva, decât în necuviințe la adresa Suveranului.

Incolo toți osândesc «grandomania maghiară» și dau dreptate împăratului, — care zic dânsii — «trebuie să le rupă din coarne».

Un deputat îmi spunea:

— Noi n'asteptăm nici dela Fejérvary nimic. Un lucru să ști: Ungurii sunt toți una. Fejérvary nu e mai puțin decât Kossuth și Apponyi nu e mai mult decât Fejérvary. Diferă numai în cumintenție și în tactică unii de alții. Cu Fejérvary împăratul nu va face multă ispravă în senzul unei schimbări radicale de sistem în Ungaria.

Deputatul mi-a istorisit apoi unele intimități prea interesante, — cari însă nu sunt pentru publicitate — din viața dela Hofburg.

Un alt deputat făcea reproșuri, că deputații naționaliști din Budapesta n'au căutat legături cu dânsii.

In cercurile vieneze a impresionat nu odată foarte rău solidaritatea parlamentului din Budapesta și dacă nu ne miram de partidele ungurești — a zis deputatul — nu ne puteam da seamă de deputații Dvoastră.

— Deputații D-Voastră — a zis dânsul — ne făceau impresia, că ei nu vor să fie Unguri și li-e frică să fie Români!

I-am arătat apoi că sunt rău informați, că nici la 19 Decembrie nici la 19 Februarie, deputații naționaliști n'au votat cu partidele ungurești.

Pe când discutam astfel, din sală s'aude mare larmă. De pe culuare deputații fug toți în sală și eu grăbesc asemenea pe galerie.

Am asistat apoi la scene cum într'adevăr numai în Reichsrath și în parlamentul din Budapesta se pot vedea și auzi.

Se desbătea propunerea de urgență în afacerea întâmplărilor din Niznov.

Primul orator a fost Daszynski, care făcea responsabilă nobilimea poloneză, *sleahtha*, pentru victimele tulburărilor din Niznov. Nu guvernul e vinovat, ci numai nobilimea poloneză.

Cavalerul Abrahamovicz, președintele clubului polonez ia cuvântul contra propunerii de urgență. Socialiștii și rutenii îl intrerup cu vociferări violente.

— Șeful de poliție vrea să vorbească, omul a cărui mâni sunt mai ales stropite de sânge — s'aude un glas peste sgomotul infernal.

Abrahamovicz o jumătate de oră ap. pe un ajunge la cuvnt. Socialiștii lovesc în bănci și clopoțelul prezidentului sună zădarnic.

Când apoi aderenții lui Abrahamovicz l'au aplaudat, deputatul Rieger a strigat:

— Canalii, și asupra voastră vor împușca încă. De mult sunteți vrednici de plumb!

Schumeyer: Oameni mult mai cinstiți ca voi au perit în spinzurătoare.

Breitner: Dta ești un mincinos mizerabil!

Socialiștii întorcându-se spre dânsul:

— Spune-ne de ce ați omorât pe cei șapte nenorociți? Intre dânsii și o femeie!

Al doilea orator a fost deputatul polon Moysa.

Daszynski: Iar un armean. In clubul polonez doar nici nu mai sunt poloni?

Seitz: Voim să prefacem Galitia o țară europeană, întâiu îi vom scoate însă cu gîrbaciul pe nobili.

Gnievosz: Asta n'o veți ajunge nici cu votul universal.

Seitz (cătră Gnievosz) Dle colonel, și pe dta te vom scoate cu gîrbaciul!

Schumeyer: Spune-o asta împăratului!

Daszynski: Ucigători de țărani!

Lui Guievosz i s'a făcut rău și sprijinit de un servitor a eșit afară din Cameră.

In momentul acesta intră contele Sternberg. Socialiștii toți către dânsul:

— Acum capătă ajutor Polonii!

Contele Sternberg: Vă voi astupă gura murdară.

Socialiștii fac într'una colosal sgomot. Unii cu picioarele lovesc în bănci și strigă:

— Sunteți ucigași! Pe banca acuzaților sleahtha! Canalii! Pfui! — și alte epitețe.

Făcându-se într'un târziu votizare asupra propunerii de urgență, ca tulburările din Niznov să fie cercetate de un organ imparțial, aceasta a fost primită cu majoritatea voturilor.

Camera, ostenită de acest incident, a reluat apoi ordinea de zi, pe care a parcurs'o într'o monotonie complectă timp de o oră și jumătate.

Își aduc aminte de Francisc Kossuth.

Foile celor din partidele întovărășite de câteva zile nu știu ce face de bucurie, căci — scriu ele — Maghiarii emigrați în America au jurat și făgăduit, că-și vor vărsa sângele pentru patria lor atât de mult cercată. Și mare bucuria lor, căci Maghiarii cari deși mănâți de nemiloasa soarte, ca în alte țări mai bune să-și câștige, cele de lipsă

MARE MAGAZIN

de articole de sticle de porțelan și vase de culină.

Cele mai moderate și de felos lucruri.

S'A DESCHIS

Arad, Piața Andrássy-Nr. 16. (fost casa lui Gebhart).

Se vinde cu prețurile cele mai reduse

Rog P. T. public binevoiască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpărare.

Szabó Albert

furnisor al curții cesare regesti.

Telefon pentru oraș și comit.

Nr. 429. 429 Nr.

pentru traiul vieții lor, totuși ei nu și-au pierdut dragostea față de țară, ci de acolo scriu, că vor lupta pentru a patriei fericire.

Dar bucuria lor a fost conturbată de vorbele înțelepte și pline de amărăciune a foii «Népakarat», din America. Aceasta foaie la cuvintele de îmbărbătare și la treicolorul trimis de Kossuth scrie următoarele:

«Treicolori au sosit din patria veche». Le-a trimis Kossuth și ne scrie: «Tricolorul unghuresc să le aducă aminte Ungurilor din America de patria iubită, față de care să nu-și înstrăineze inima».

Noi ne-aducem aminte și fără de treicolori. N'am uitat încă iubirea față de dulce patrie. Ne aducem aminte, dar acestea aduceri aminte ne pricinuesc rane dureroase, căci ne cugetăm la trecutul plin de amărăciune și de chinuri.

Ne aducem aminte de toate; de nedreptate, de chinuri și la urmă — de bățul pribegiei. Nu ne trebuiesc treicolori.

De câte ori am cerut pâine, am primit glonț; dacă am cerut drepturi, răspunsul a fost baionetele și închisorile.

Ne aducem aminte, foarte bine ne aducem aminte.

Să nu privim prea departe în trecut, să nu vorbim de vremurile lui Dózsa, dar să ne aducem aminte despre legile de robie a lui Darányi (prietin cu Kossuth), să ne aducem aminte de Aleșd, de dreptul liber de întrunire și de libertatea presei. Să ne aducem aminte de făgăduelile coaliției.

Când am trăit în brațele patriei iubite, atunci n'ați avut lipsă de noi. Strigătele noastre de durere nu le-ați auzit, suspinele noastre le-ați înăbușit cu haionetele.

Pe noi vrea să ne amăgiască cu culori. Oare nu-și inchipue Kossuth, că acele culori până au trecut marea s'au cam schimbat? Acele culori au fost false, precum fals a fost cel ce le-a trimis, domnule Kossuth!

În tonul acesta scrie mai departe sus amintita foaie. Acum nu rămâne decât Kossuth și Apponyi să meargă la țărnișii mării și să aștepte năile, ce vor veni din America, încărcate cu Maghiarii ce-și jertfesc sângele pentru «patria lor iubită».

Le dorim noroc bun.

IEȘIREA lui BĂNFFY din COALIȚIE.

— Criza. —

Budapesta, 8 Martie.

Ori căi ar zice coaliția, că n'are însămnătate, faptul rămâne de netăguit. El a lăsat impresia cea mai penibilă în sânul coaliției, căci felul cum s'a săvârșit eșirea lui Bánffy din coaliție, a aruncat o vie dungă de lumină asupra «armoniei» celei desăvârșite din sinul ei. Să mai stăruim deci puțin asupra ei. Mai întâiu se arată sovinișmul cel mare al coaliției, care a făcut pe opoziție să primiască acum sunt doi ani pe Bánffy în sinul ei, uitându-i tot trecutul, iertându-i intențiunea lui de a inaugura absolutizmul pe timpul stăpânirii lui, iertându-i niște alegeri, cari chiar și în țara noastră au revoltat pe toți oamenii cinstiți și de bine. Care a fost cauza acestei prefaceri inexplicabile, a acestei prefaceri și lucruri unanime, cu care Bánffy împovărat cu un atare trecut a fost întâmpinat? A fost, că dl Bánffy a știut să le cânte cântecul lor de vrajă al «aspirațiilor naționale». Acum când el a recăzut în întunecul ereziei «antinaționale», potopul de invective s'a revărsat din nou asupra lui. Aceleași foi cari acum câteva zile îl preamăreau pe el ca pe unul din apostolii ideii naționale, azi îi aruncă invectiva de «trădător». Aceasta dovedește, că în fața soviniștilor nu curățenia caracterului, nu talentul și aptitudinile sunt notele distinctive ale «luptătorului național», ci pur și simplu zgomotul ce el izbutește să facă în jurul său și programul pe care cu sau fără convingere îl așează.

Dar cealaltă partidă cu program dualist din coaliție? Este caracteristică pentru ele ad-nca tăcere în care se afundă. Nici un cuvânt de protestare în contra scrisorii lui Bánffy, nici o explicație din partea kossuthiștilor. Comitetul diriguitor al coaliției a hotărât de-a nu răspunde la scrisoarea lui Bánffy, ci de-a o lua pur și simplu la cunoștință. Este evident, el nu poate răspunde, nu poate dezminți și singurul lucru ce-i rămâne, este să treacă cât mai repede asupra acestui incident atât de displăcut. Dimpotrivă el ține să trimițe prin toate foile sale, că armonia dintre partidele coalizate este perfectă. Cine a afirmat contrarul? Evident, coaliția vrea să dezmință o acuză de care se simte vinovată. Cine se scuză, se acuză. Rămâne să fixăm un singur lucru: partidele dualiste din sinul coaliției conlucră la triumful ideii kossuthiste, ajutându-o să dobândească majoritatea parlamentară.

Alegerile.

După o nouă versiune, care însă nu merită mai multă credință decât cealaltă, alegerile se vor face la toamnă. Bánffy va face alegerile și va avea ocaziunea de a-și pune talentul său în lucrare. Comitetul diriguitor al coaliției, afirmă aceiași versiune va fi dizolvat săptămâna viitoare.

Un împrumut al guvernului.

Guvernul a contractat un împrumut de 100 de milioane de coroane. Faptul că cu toată criza, el a găsit creditori pentru o sumă atât de însemnată a măhnit coaliția foarte mult. Căci prin el s'a dovedit că cu toată refuzarea dărilor guvernul posedă încrederea lumii financiare și că stăpânirea va fi îndelungată.

Șepreușenii mântuiți.

Oradia-Mare, 8 Martie. După o desbateră de două zile, în care locuitorul întâiului procuror, Kurovsky Ferencz a adus cele mai aspre învinuiri celor 43 Șepreușeni pentru că înainte cu trei ani ar fi făcut răsmeriță voind să omoare antistiile, Tabla i-a mântuit pe toți, afară de unul. Acesta în urma apărării dlui St. C. Pop. Cel osândit la 6 luni temniță este Mihai Suci. Tribunalul din Arad îl osândise la 9 luni robie. Bucuria bieților oameni e mare. Plângeau de bucurie. De altmintre în decursul desbaterilor chiar procurorul a zis că împotriva a 9 dintre cei învinuiți n'are nimic de zis și aceia au și fost iertați chiar dela început.

Expoziția României.

Austria și expoziția românească.
Viena, 7 Martie. Comitetul austriac pentru expoziția dela București s'a constituit definitiv sub președinția cavalerului von Kink, președintele camerei de comerț; vice-președinte este conzulul Român Lindheim. Ministrul de comerț, invitat de comitet, a primit prezidenția de onoare.

Din comitet mai fac parte și alți funcționari ai ministerului de comerț, precum și multe personalități din lumea comercială și industrială vieneză.

O deputațiune a acestui comitet, condusă de președintele von Kink, a fost primită de președintele conziliului de miniștri Gautsch, precum și de ministrul de externe, care a comunicat celor prezenți marea condescendență arătată de comitetul român al expoziției din București față de expoziția Austriei.

Din străinătate.

Situațiunea în Rusia.

Convocarea parlamentului. Din inițiativa Țarului guvernul rusesc a convocat Duma, adică reprezentanța națională, pe ziua de 27 Aprilie st. v. (10 Maiu). În aceea zi Țarul își va sărbători și aniversarea încoronării sale de autocrat al tuturor Rușilor.

Câtă schimbare dela moartea lui Alexandru III. și până azi. Acum un deceniu și jumătate se crede, că despotizmul rusesc e un granit inatacabil. Prestigiul Rusiei în lume era imens și fascinator. Nicolae II. ajunsese într'un timp și mai puternic decât fusese părintele său Alexandru III. Din cele mai îndepărtate zone ale Tibetului, i-a sosit o solie budistă, cu rugăciunea ca Țarul Rusiei să primiască a fi protectorul religiunii budiste, să fie apărătorul lumesc, laic al Lamei, șefului bisericesc al 600 de milioane de credincioși. Și Țarul, care a binevoit să primiască în primăvara anului 1901, misiunea budistă, d'odată a devenit un alt Papă al Aziei, un fel de dublu Papă, un Papă incomparabil mai puternic decât cel dela Roma, de oare-ce supremația lui morală se întindea asupra întregii rase galbene și a popoarelor tătare vecine. După ce Țarul s'a însărcinat prea grațios cu îngrijirea treburilor din afară a religiunii budice, a procedat apoi la încheierea unui tratat de protectorat cu China asupra Tibetului. Chinezii renunțau temporamente la suveranitatea lor asupra Tibetului, cu a cărei administrațiune avea să se însărcineze Rusia.

Rușii aveau să organizeze armata tibetană, să construiască linii ferate, să ridice biserici ortodoxe alături de pagodele indigene, comerțul trebuia să fie făcut numai de Ruși; în Tibet nu se toleră nici o altă influință de cât cea rusească. Acesta era cuprinsul celor 10 puncte din tratatul ruso-chinez, în virtutea căruia se cedase Rusiei și Mançuria... pentru ca să fie în legătură cu Tibetul! Anul 1902 a fost culmea omnipotenței Rusiei în toate afacerile Asiei, ear Englezii erau reduși cu influința lor la zero.

Nu numai, că Tibetul era ca pierdut pentru ei, dar erau amenințați chiar și în Afganistan, al cărui Emir începuse să se întoarcă spre soarele ce răsărea. Dar elementul de slăbiciune al Rusiei era tocmai felul grandoarei ei artificiale.

Ce s'au întâmplat după 1902 se știe. Englezii sub conducerea lui Macdonald au invadat Tibetul au intrat în cetatea sfântă Lassa; Dalay Lama, amic al Rusiei a fugit; la finalul anului 1903 Japonezii atacă pe Ruși la Port-Arthur, iar la începutul anului 1905 formidabilul balon al auto-crației ruse era numai petece.

Ceea-ce acum 3—4 ani nimeni nu îndrăzni să presupună, ceea-ce milioane de oameni nu-și puteau închipui, acum e o realitate!

Rusia are o constituțiune! Rusia a devenit stat constituțional! Și anul de grație, 1906, va fi anul cel istoric, în care va începe practica constituțională în vastul imperiu.

La 27 Aprilie, Duma se va întruni la Petersburg, într'un palat imperial, sub ochii protectori ai Țarului, iar în luna lui Iunie, între 1—15, reprezentanții popoarelor se vor întruni în Moscova. Din Iunie încolo deci nu va rămânea în Europa alt stat neconstituțional decât numai Turcia.

După știrile ce circulă, Duma va avea să se ocupe imediat după ce se vor fi validat alegerile, c'un proiect de lege asupra impozitului pe hârtie, gaz și electricitate.

Se va prezenta Dumei spre aprobare și proiectul unui nou împrumut. Dar chestiunea cea mai gravă, și cu care se va ocupa mai cu atențiune Duma rusească, va fi chestiunea agrară.

Se poate că se va ocupa Duma și cu autonomia provincială a provinciilor baltice, a Poloniei, Basarabiei, etc. Dar la început Duma va avea să se ocupe cu legile financiare, autorizarea împrumutului și cu regenerarea economică a imperiului groasnic sdruncinat.

CANCELARIA ARHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherceg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

GROSS OESTEREICH.

— Politica externă a marilor austriaci. —

«Pesti Hirlap» de Duminecă scrie următorul articol:

În cele mai fruntaşe cercuri politice ale Austriei tot așa, ca și în diferitele pături ale societății, se vorbește pe față despre marea încurcătură ce se va produce în împărăție în cazul vreunei schimbări de tron. Mulți cred de ceva neîncungiabil, disoluțiunea Austriei, în vreme ce alții cred, că dacă dinastia rupe din vreme cu actualul sistem dualist, Austria se va putea reculege și va putea deveni iar unitară și puternică, ca și odinioară.

Așa credem împlinim o datorie, atrăgând atențiunea publică maghiară, asupra aparițiilor primejdioase a curentului din urmă, cari preocupă acum în Austria nu numai cercuri singuratiche politice, ci nizușe și în jurul tronului a pregăți teren priincios tendințelor așa numitei Austriei mari. Trebuie să cunoaștem cel puțin în liniamente mari tendințele acelei mișcări politice, cu cari tocmai în zilele acestea de criză, dau năvală asupra-ne, nu numai pentru a ne apăra la caz de nevoie, ci mai ales pentru a ști la ce arme ilegale au recurs tovarășii noștri, cu cari împreună ar trebui să muncim întru întărirea tronului și apărarea țărilor noastre.

După cea mai nouă confesiune politică a marilor Austriaci, cel ce vrea să cunoască situațiunea europeană istorică a poporului german, acela trebuie să fie mare german (alldeutsch).

Alldeutsch-ul, precum și marea Germanie și marea Austrie în înțelesul lor de stat sunt concepții sinonime. Gândirea națională germană poate fi turnată numai într-o formă de stat: de confederație (Bundes-Staat), ori federativă. Conform învățămintelor istoriei toți Nemții, nici odată n'au trăit în stat unitar, și acei optzeci milioane Nemți, cari trăesc pe lângă Alpi și Carpați și pe coasta mării Baltice, nici odată nu vor îngădui, să se reștrângă între marginile unui stat unitar. Poporul german e cu mult mai mare și puternic, decât să poată trăi într-o uniformă. Germanii trebuiesc uniți prin aceea gândire unitară, în sensul căreia fiecare german să fie într-o singură tabără intelectuală și de stat întru apărarea totalității naționale.

Punctul acesta de vedere, alldeutsch, pretinde susținerea intactă a împărăției austriace. De adevărul acesta trebuie să se pătrundă fiecare German, având o infimă părțică la crearea acestui stat, la care a contribuit cu sângele și banul său, pentru-că în caz contrar ar comite greșală împo-

triva ideii naționale și n'ar fi mare German (alldeutsch) ci mic German.

Marii Austriaci, refuză din capul locului orice atribuțiune, că atunci când reprezintă o așa de mare și hotărâtă idee națională, Austria, să subînțelegem și Ungaria, ar avea gândul rezervat de a oprima drepturile rasselor negermane. Optzeci milioane Germani, sunt destui de tari și puternici, — așa zic — să nu fie geloși, asupra unor ori altor dintre cele 10—15 rasse. *Dimpotrivă, misiunea culturală istorică a germanilor este, a asigura și înlesni desvoltarea însușirilor specifice de rassă și naționalitate a popoarelor ce locuiesc printre dânșii.* Marii Austriaci nu vor privi nici odată drepturile ce compet diferitelor popoare, de așa, ca și cum le-ar avea acestea din grațitudine, ci totdeauna le vor respecta ca drepturi, pe cari însăși natura le-a hărăzit fiecărei naționalități.

Dacă în chipul acesta, marii Austriaci, au corespuns acestui mare scop cultural și au slujit intereselor păcii, atunci și popoarele Dunării de jos se vor apropia bucuroși de dânșii și se vor alia culturi și politice germane.

Dacă marii Austriaci ajung până la înălțimea aceasta a desvoltării politice, atunci ambele puternice imperii ale Europei, dobândesc rolul conducător politic asupra întregii lumi. Berlinul și Viena vor fi cele două centre în jurul cărora se va învârti soarta lumii culturale.

Autorul arată apoi cu satisfacție, că în Germania nimeni nu dorește disoluțiunea Austriei, și că în Austria, unii ar dori ca Austria să nu mai priviască impasibilă continuele frământări din Balcani, ci să intervină și să facă dreptate între naționalități.

Continuă apoi:

»După concepțiunea marelui-Austriei, în mijlocul Europei este nevoie de o așa formațiune de stat, pe teritoriul căruia, Germani, Slavi, Români, Maghiari pe baza instituțiilor lor moderne constituționale, să se poată desvoltă în direcțiune culturală și economică, la cari popoare, cu vremea, vor putea să s'alătore și popoarele cu înrudire din Balcani.

Aceasta e misiunea istorică a noiei Austrie! Autorul arată apoi pe larg textul în care stă problema austriacă cu chestiunea balcanică și cu întreaga serie de mari chestiuni universale.

Termină apoi astfel:

Motivele prealabile a planurilor, cari se făuresc de astădată în străinătate împotriva Austriei se sprijinesc mai ales pe teza, că Austria e slabă și imposibilă pentru ori-ce hotărâre. Incurcăturile viitorului le isvoresc din starea de slăbiciune a Austriei, care în privința aceasta stă înapoia imperiului otoman. Deaceea nu este permis, ca Au-

stria să stea și pe mai departe în situație de ezitare, nu e ertat să privească și pe mai departe impasibilă, cum s'aruncă sămânța urei în chiar inima imperiului și cum fac pregătiri de luptă în primul rând Maghiarii.

Trebuie restituită unitatea împărăției și *fiecărui popor trebuie dat egale drepturi și adevărată libertate politică* precum și a preconiza un program de politică esternă lămurit, precis și hotărât. La aceasta, nu trebuie altceva decât o atitudine deschisă bărbătească.

Azi încă nu e nevoie de sabie, ci numai de burete, de un puternic burete, cu care să ștergem petele, cari întunecă vechea strălucire a imperiului.

Indată ce se întâmplă aceasta, va reinvia din nou vechea țarie a Austriei și în alianță credincioasă cu imperiul frate, german, va asigura popoarelor Europei adevărata pace și ordinea de drept permanentă.

Impotriva creării monarhiei austriace unitare, azi înlăuntru numai Ungurii infestează.

Fiecare German, fie acela Austriac, ori cetățean german, trebuie să fie solidar întru a-i face cu neputință pe Maghiari, pentru-că de veacuri întregi aceștia uneltesc mai ales. Trebuiesc despoiați de constituțiunea-hârtie, cu care i-a cinstit bună-tatea de inimă a împăratului, pentru-că de treizeci de ani mereu au abuzat de ea și au despoiat pe naționalitățile, cari trăiesc printre dânșii, credincioase împăratului și împărăției de toate drepturile, de cari a voit să împărțasească împăratul pe supușii săi loiali și credincioși.

Întâia datorie deci a marilor Austriaci este, să pună capăt dominațiunii unguerești.

Epistolă deschisă.

Către onorații alegători ai sinodului eparchial gr. or. aradan din cercul eparchial al Timișoarei.

Din încrederea Dvoastră am reprezentat cercul nostru electoral la sinodul de 3 ani acum expirat ca deputat sinodal, iar din încrederea sinodului eparchial, ca asesor konzistorial în senatul școlar. În decursul acestui period mandatul primit dela Dvoastră l'am folosit totdeauna numai spre binele bisericii și școlii noastre, fără conșiderare la aceea, că părerile mele neinfluențate de înfrinerea și ținuta mea independentă vor întâmpina iciclea nemulțumirea acelor pușini, cari sub manta sfântă a bisericii noastre urmăresc scopuri străine de biserică și neam.

Mandatul încredințat mie, vi-l redau acum cu mulțumită și cu cinstea și curățenia aceea, cu care l'am primit.

POEZII POPORALE.

Din graiul Românilor bucovineni.

— Culese de Gh. Manolescu-Vâlcea. —

Frunză verde foae fragă,
Depart ești, măndro dragă,
Eu departe, tu departe,
Două dealuri ne desparte;
Două dealuri și-o pădure,
Cu smeură și cu mure.
Pădurea, de s'ar uscă,
Dealul, de s'ar măcină:
Să se facă din deal șes,
Prin pădure crească ovăz;
Să se vadă sat cu sat,
Să vad și eu ce-am lăsat?

Frunză verde fir mătase,
Aoleo! puică mă lasă.
Nu mi-i ciudă nici mânia,
Că am ca dâna o mie.
Ciudă nu mii, nici bănat
Că am ca dâna un sat

Alunaș, cu creanga 'n drum,
Te-ași iubi și nu știu cum,
Te-ași lăsa și nu mă 'ndur.
Te-aș săpă, dar te-ai uscă
Și mi-i rupe inima;
Te-oi săpă din rădăcină,
Te-oi răsădi 'n grădină,
Să te iubesc pe hodină.

Frunză verde vișinele,
Dulce-i gura puicii mele;

Frunză verde-a nucului,
Dar mai duce-a puiului

Eu mă duc puică 'n cătane,
Tu rămâi și spală haine;
Nici în apă; nici săpon
Numai 'n lacrimi de om;
Spală și năframa mea,
Care am holțit cu ea.

Seară bună, puiș de cuc;
Tu rămâi, dar eu mă duc.
Și mă duc în țări străine,
Unde nu cunosc pe nime;
Nu vad om din al meu sat,
Nici puica ce am lăsat.

Frunzuliță de doi nuci,
De ce bade te usuci?
De mănărea ce-o mănânci,
Ori de vinul ce-l bei,
Ori de dor că nu mă iei?

Culese de Maria Musca (Comlăuș).

Doamne, dă roadă 'n bujor:
La toată casa un fecior,
Pe tot răzoru bucate
Și-o fată la șapte sate.
Când o fi fata fecioară
Dumnezeu dee să moară,
S'o 'ngroape între pelin
Să n'o dee la străin,
Pelinu-i pelin amar

Și străinu foc și jar,
Să o 'ngroape între uliță
Străinii fără credință.

P'o margine de pământ
Merge badea sămânând
Și din gură cuvântând:
Face-te-ai grăule, face
Cum mândrii de mine-i place,
Și să stai la secerat
Ca mândra la sărutat,
Și să stai tu la plivit
Ca și mândra la iubit.

Culese de Liția Musca (Comlăuș).

Măi bădiță bădișor
Ce vini tu așa târzior,
Ori ți-ai arat de ogor
Ori de mine nu ți-e dor?
Mândră, mândrulea: a mea,
Ba de tine mi dor tare,
Nu pot trece peste vale,
Că prin vale-s petricele
Și 'ntre noi sunt vorbe rele,
Și prin vale-s bolovani
Și 'ntre noi sunt mulți dușmani.

Frunză verde măr rotat
Bădița s'o lăudat
C'are cizme cu trei foi
Și-o mândră cu șase boi.
Frunză verde de alună,
Dar' l'am aflat de minciună
Are cizme ca o foaie!
Și-o mândră ca și-o oaie.

După alegerea mea de deputat sinodal am declarat în mai multe rânduri, că la alegerea proximă adevărată la acest mandat și acum a sosit timpul, ca această hotărâre a mea să vi-o aduc și dvoastră la cunoștință.

Am aflat, că în urma hotărârii mele de mai sus, prietenii noștri de principii și fii credincioși ai bisericii noastre, voiesc să dea fostul meu mandat bravului învățător din Giroc, dlui Atanasiu Baicu, ca astfel și învățătorimea noastră să-și aibă un demn și zelos reprezentant în sinodul eparchial.

Nu voiesc să influențez voința dvoastră, fac însă un serviciu tuturor, când și eu, care știu, că dl Atanasiu Baicu și ca învățător și ca român adevărat ocupă loc de frunte între colegii săi, — vin să vă descoper aceste și în interesul bisericii și a școlii noastre să vă rog, ca la alegerea deputaților sinodali, care se va ține acum în 18 l. c. n. să distingeți cu încrederea dvoaste pe fostul deputat de până acum dl Emanuil Ungurean și pe vrednicul învățător dela Giroc, dl Atanasiu Baicu, dându-vă voturile dvoastră pentru dânsii.

Timișoara, 8 Martie 1906.

Cu toată stima:

Dr. Aurel Cosma.

AVIS.

Rugăm pe toți abonații cari pe cartalul acesta nu și-au achitat abonamentul ca până la 1/4 Martie ori să achite ce datorează ori să ne facă de știre când vor plăti. In caz contrar li-se va sista trimiterea ziarului.

Administrația.

NOUTĂȚI.

ARAD, 9 Martie 1906.

Stire personală. Dl Lucian Bolcaș ne înștiințează, că la 1 Martie a ieșit dela «Poporul Român» din Budapesta, unde a fost redactor de mai multă vreme.

Asentările. După cum scrie ziarul «Zeit», stăpânirea a luat măsuri, ca asentările să se facă la sfârșitul lunii acesteia,

și încă în așa fel, că în comisia de asentare să nu fie nici un om civil.

Pentru nenorocirii din Ferdinandsberg au mai contribuit dela

Ion Almăjan neg. Zsurzsova C. 1.—

Maria Waltner Beiuş . . . » 5.—

Total » 6.—

— **Procesul Șepreuşenilor la Tablă.** De două zile se debate înaintea Tablei din Oradia procesul celor 43 români șepreuşeni osândiți de tribunalul din Arad pentru că ar fi făcut resmeriță în Maiu 1903, când cu alegerea de primar, și când jandarmii au împuşcat 7 români iar pe alți mulți i-au rănit încât luni de zile au zăcut prin spitale. Tabla care judecă este prezidiată de judele Savel Kálmán.

— **Politică în școală.** Din Seghedin se scrie, că în gimnaziul de stat de acolo studenții sunt foarte mari patrioți. În zilele trecute fiind oră de maghiară, profesorul Petrovics László, a fost plăcut atins, când a intrat să țină prelegere, căci elevii toți cântau «Kossuth-nóta».

Profesorul nu le-a zis nimic. Se aflase însă un student, care nu se alăturase la însufletirea colegilor săi. Atunci unul dintre inflăcărații tineri se scoală și se îndreaptă către dnul profesor cu următoarele vorbe:

— *Dle profesor, ce să facem cu tinărul acesta?*

— *Lăsați-l în pace, că și el se va lumina sărmanul — zise profesorul.*

Profesorul și-a început prelegerea, dar elevii din băncile ultime cântau tot mereu cântece patriotice. În decursul prelegerii a vorbit despre situația politică din țară, laudând și preamărind politica *celor din coalitie*. Tinerii, când profesorul vorbea mai inflăcărat, făceau observări bietului tinăr cuminte, care poate a știut mai bine de cât profesorul ce înamnă a fi elev.

Ce zice la toate acestea ministrul de instrucție publică? Ne aducem aminte, că la Lugoj, studenților Români nu li-era iertat să cetească în dulcea limbă a mamei lor. Dacă cutareva se încumetă, era pururea și canat. Doar știm, că au fost chiar scoși din școală, toți, câți au îndrăznit să citească românește.

Mult își bat joc de dreptate cinstiții domni.

— **O sentință senzațională.** În ziua de 5 Martie curtea cu jurați din Budapesta a adus o sentință, care a făcut mare senzație. Acuzata era Feuerlicht Sara, despre care se dovedise și mărturisise și dânsa, că și-a omorât copilul. Păcatul este și mai îngrozitor când se constată că tinera ovreică comisesse incest: copilul îl făcuse cu fratele ei, care de altfel e dat și el în judecată, dar în ziua în care jandarmii căutaseră pe sora lui a dispărut și nu i-s'a mai putut da de urmă.

Acuzata a mărturisit totul, dar pretindea, că a păcătuit nefiind cu mintea la loc. Trei luni și-a ținut copilul plătind unor femei din sat 16 coroane pe lună și l'a omorât numai când nu mai avea din ce plăti, iar fratele era un desmetic, care nu s'a îngrijit de el, deși era talmudist, aproape s'ajungă rabin.

Jurații au declarat-o nevinovată și astfel tribunalul a eliberat-o îndată.

— **Jertfele luptei din Francia.** Corpul de oficeri din armata franceză în cea mai mare parte are oficeri foarte religioși, față de puterea civilă, care răzimată pe majoritatea din cameră (casa țării), de ani îndelungați poartă luptă crâncenă contra religiei. La lupta aceasta decând se ia la inventar averea bisericilor, puterea civilă nu odată a fost nevoită să ceară ajutorul soldaților față de credincioși. Porunca puterii civile a fost după lege, dar cu toate acestea s-au aflat oficeri, cari nu s-au supus poruncii fiindcă aceasta e în contradicție cu sentimentele lor religioase. Ei au știut foarte bine, că au să fie pedepsiți, dar cu toate acestea, mai bucuroși s-au supus pedepsei și mai bucuroși și-au jertfit viitorul lor, decât să ducă la îndeplinire o poruncă contra religiei. În timpul din urmă nu s-a supus căpitanul Cléret Laugavan. Prietenii lui au rugat atunci pe avocatul Cauchy, ca să ia asupra-i apărarea. Avocatul s'a învoit și a scris căpitanului *Cleret Laugavan*, care însă a respins apărarea prin următoarea epistolă:

N'am nici o avere, dar în locul ei am zece copii, pe cari trebuie să-i cresc; acum primesc nu mai jumătate din plata mea; după judecată mă vor penzionă și din plata mea nu voi primi numai a doua parte. Poți vedeă, că în astfel de împrejurări nu pot să fac noi cheltueli. Imi spui că nu ceri nimica pentru apărare. Cu toate acestea nu pot să-ți primesc ofertul. Nu vreau ca pentru mine, să-ți părăsești afacerea din Paris. Nu. Dacă legea va cere, să am apărător, voi spune să-mi dea pe cine va vroi. Il voi rugă să nu se nisuiască a influența asupra judecătorilor. Din parte-mi voi spune ce am făcut, și voi lăsa că ei să judece fapta mea. Știu că voi fi pedepsit cu închisoare *dela o lună*

Culese de Savita Musca (Cumnăuș).

Du-te dor cu dorurile
La plugari cu plugurile,
Du-te și la badea meu
Că-i cu plugu după tău.
De te-a 'ntrebă, că ce fac?
Spune-i că m'am măritat
De-a 'ntrebă după cine?
Spune-i după un rău de căne,
Că-mi dă lucru cu ruptu
Și mâncarea cu fontu
Și apă cu cleștele
Și mă frig cu peștele.

Frunză verde cum să face
Ce-am iubit maicii nu-i place
De i-ar fi maicii ca mie
Măne-aș fi la cununie,
Hai mândră la cununie
Până-i frunza verde 'n vie
Dacă frunza s'a uscă
Tu mi-i chemă, eu noi vrea

Culese de Mariția Musca (Cumnăuș).

Vai de mine iacă-i seară
Și m'o bate maica eară,
Că și-a sară m'o bătut
C'am șezut cu badea mult,
Am șezut și-am povestit
De mult nu ne-am întâlnit,
Am șezut pe două lemne
Până la a cinei vreme.
Am șezut pe două verzi,
Vină maică de ne vezi.

Am șezut și pe uscate
Până la amezi de noapte.

A trecut bădița șesu
Și-i cunosc calu și mersu
Badea-i alb și calu-i sur
L'aș blăstămă, nu mă'ndur,
A trecut bădița dealu
Și-i cunosc mersu și calu
Calu-i sur bădița-i alb
L'aș blăstămă dar mi-e drag.

Bădiță cu păr galben
Trag nădejde să-l pieptăn
De-ar apuca în mâna mea
Nici un fir n'ar rămânea.

Culese de Teodor Micula din Sinitea

Busuioc în titurile
Murit-or mândrele mele,
Ele de n'ar fi murită
Din trei un'ar fi venită.

Frunză verde de nua
Când mă duc la mândra mea
Ese sluga 'n calea mea
Și mă duce la mândra.
Mândra în războiu țeseă
Și cu sluga se vorbea,
Mândra eși din războiu
Afară la buze moi.

Amărăte-s fetele
C'or trecut cășlegile
Dar și mândra-i amarată
Că de mine-i despărțită

De ce eu m'am insurat
Și pe ea nu am luat.

Frunză verde de alună
Badea meu cu voie bună
Dar a mea, ca vai de ea,
Nu o știe nimenea,
Numai frunza de alună
Câtă mi voia de bună.

Foaie verde de pe rât,
De badea m'am despărțit.
Frunzuță de lemn uscat,
Doamne cu mare bănat.

Culese de Ioan Borz din Cinteii.

Trecut-or trei zile 'n post
De când la mândra n'am fost
Și-or mai trece tri 'n de dulce
Eu la mândra nu m'oi duce

Mândruliță pentru tine
Slobozi-s'ar pușca 'n mine
Dacă n'am noroc de tine.

Strigă-mă oamenii în sat
Că eu nu mi-s botezat
Margă 'ntrebe la popa
Botezatu-mi-s ori ba,
Dacă noi fi botezat
Mă scoată afară din sat
Tot cu spini și cu nuele
Și cu drăguțele mele.

până la trei, fiindcă nu m'am supus unei ordinațiuni a puterii civile. Dacă și Dumnezeu așa voiește, voi suferi cu mândrie pedeapsa, căci *sufletul mi-e curat*.

— **Scrisoare deschisă.** «Nagyvárad» dela 4 Martie publică o lungă scrisoare deschisă către primarul orașului din Oradia-Mare. Într'ansa dl Dr. D. Lascu în colori vii și cu multă iubire de neam arată ce s'a săvârșit în contra Românilor în anii din urmă atât în Oradia cât și în întreg comitatul Bihorului și invită pe primar să ia măsuri ca Români să nu mai fie supărați, îndeosebi să i-se pună hotar atotputerniciei căpitanului de poliție...

Dl Lascu spune multe adevăruri crude Ungurilor din Bihor. Numai de-ar învăța ceva din ele.

— **Politica națională.** Sub acest titlu bătrânul Králitz Gyula, președintele partidelor ungurești din Chișineu publică un articol în «Arad és Vidéke» dela 8 Martie. Într'insul spune, că nu este de părere a se pune, între Români și Unguri, lucrurile pe ascuțit, prin urmare nici nu-i de părere cu scrisorile lui «Arad és Vidéke», foaia care d'atâtea ori se năpustește, ca din senin, asupra noastră... «Sunt — zice — în chipul cel mai hotărât împotriva luptei cu ură, și părerea mea este, că pentru împăcarea afacerii naționale române între marginile cu puțină trebură a ne dă silință».

Vorba e: ascultă-vor Ungurii de moderatul Králitz ori se vor lua după potopul de vorbe umflate ale lui Lázár Zoárd?

— **Primejdie în petrecere.** Din Fucecchio se telegrafiază: Marți în zori de zi s'a aprins o casă în care era petrecere. Focul s'a iscat în un grajd ce era dinjos de sala de joc. Sala fu plină îndată cu fum, iar nu mult după aceea plafonul sălei s'a rupt.

Numai foarte puțini au putut scăpa. După cum se vestește, 16 inși și-au pierdut viața. Mulți cari au sărit pe fereastră și-au frânt picioarele

— **Feciori harnici.** Ni-se scrie:

În comuna Cinteului 12 feciori învață Călușerul, Micula Teodor este conducătorul lor. Iată numele feciorilor: Ioan Barzi, Boar Nicolae, Șuteu Todor, Micula Văsălie, Dudași George, Bej Ioan, Bej Ilie, Păcurar Dimitrie, Bonta Alexă, Iluna Ioan, Ionaș Mitru, Păcurar Ioan, Zdengi Toder.

— **Pentru amatorii de colecțiuni.** Câteva colecții complete din «Voința» foaie săptămânală apărută în Bisrița (1903—1904) se află de vânzare, cu prețul de 15 coroane de colecție legată la dl *Lucian Balcaș, Budapesta VII Izabella-tér 3.*

— **Mireasă furată.** Din comuna Bavaniște din comitatul Caraș-Severin au furat o mireasă. Marți, săptămâna trecută și-a ținut cununia Pera Calugherski cu fata frumoasă a lui Sofronie Ileskovics. Nunta au ținut-o în casa mirelui. La miez de noapte, mireasa s'a retras în chiliea ei, ca după obiceiul sârbesc să se îmbrace în haina de mireasă. După multă așteptare mirele a bătut la ușa chiliei ei, însă nime nu i-a dat nici un răspuns. A spart ușa, dar înăuntru n'a găsit pe nime. Cautat-a prin întreaga curte, dar nu i-a dat de urmă. Impreună cu mireasă a perit dintre nuntași și Milan Gavaski, căruia i-a plăcut de fata frumoasă. S'a aflat, că Gavaski a furat mireasa, și a voit să fugă cu ea în Serbia. În sfârșit după patru zile au prins pe fugari. Pera Calugherski a voit să se răzbune asupra lor. Când însă s'a apropiat de casa unde era mireasa lui, a pușcat după ei. Gavaski a fost rănit de moarte, dar mireasa a scăpat și nici azi nu-o știu încotro a luat drumul.

— **„Nuețușă“**, numărul 3—4 a apărut tot așa de bine ca celelalte numere ale escelentei foi umoristice. Glume cu haz, alușiuni discrete, ironie fină și sarcasm admirabil caracterizează scrisorile acestei reviste. Inteligența română să grăbiască cu abonarea. Adresa: Budapesta, IV. Molnár utca 10. Prețul: 8 coroane pe an. Execuția și ilustrațiunile cum n'a mai fost nici o revistă umoristică.

— **Notar public sinucigaș.** Din Lőcse se telegrafiază, că notarul public, Dr. Tasnady Dezső s'a împușcat și îndată a și murit. Pricina împușcării, a fost că s'a atins de banii, cari nu erau ai lui.

— **Un servitor credincios.** Din Petersburg se scrie: Căpitanul Balascher cu câțiva ani mai înainte luase în slujbă un servitor, care furase dela stăpânul său mai mulți bani, fără să fie luat la răspundere pentru această faptă. Căpitanul astfel își făcea socoteala. «Tot servitorul e hoț de ce să nu fie și al meu». Și servitorul fură mai departe. Se întâmplase însă, ca soția căpitanului trimisese servitorul la bancă cu bijuteriile ei, cari prețuiau mai multe milioane de ruble, ca să le pună acolo, până va țineă rescoala în Rusia. Servitorul a luat dintre ele trei inele ce prețuiau peste 100.000 ruble, le-a pus în amanet, și după ce s'a reîntors acasă a spus stăpânului, că nu mai slujește. În loc să fugă cu banii, el și-a cumpărat o frumoasă casă aproape de a căpitanului. I-ar fi plăcut să fie domn. Umblă în cafenelele cele mai elegante unde cheltuia foarte mult. Fericirea lui însă n'a ținut decât trei luni, atunci banii se gătase și fiindcă nenorocul nu umblă numai singur, s'a descoperit și furtul, și atunci credinciosul servitor a fost prins și dus în pușcărie.

— **Două înmormântări pentru un om.** În anul trecut în sara St. Vasile cel-mare, o societate veselă își petrecea într'o cafenea. Spre dimineața, societatea s'a hotărât să meargă la Buda să dejeuneze acolo într'un birt binecunoscut. Când au ajuns la podul peste care voiau să treacă, erau foarte veseli, dar mai ales Koskay Iosif, care se suise pe grilajul podului și se prefăcea, că cade în apă. Atunci strigă:

— Ajutor, ajutor, cad în Dunăre! La ce prietenii speriați au fugit la el și l'au luat de pe grilaj. Lui Koskay într'atât i-a plăcut aceasta glumă, încât a repetat-o de vre-o cinci ori. Prietenii lui urându-se de atare glumă, nici nu s'au mai uitat la el, ci au plecat mai departe spre Buda. Ce s'a întâmplat cu Koskay, nu se știe. Voit-a să se sinucidă, sau căzut-a din negrijă, nici asta nu se știe, destul că prietenii l'au auzit strigând după ajutor, când era în apă. Koskay se luptase cu valurile apei. Prietenii lui au fugit să-i întindă ajutor, dar fusese târziu, căci apa-l înghițise.

Oamenii spăriați au spus cele întâmplare poliției, care îndată a făcut cercetare, dar n'a putut da de urma trupului lui Koskay.

La sfârșitul unei trecute, au prins în apă un cadavru, despre care muierea lui Koskay spunea că e a bărbatului ei. Astfel familia l'a înmormântat cu mare pompă.

Luni însă s'a întâmplat un lucru neașteptat. În apropierea podului peste care trecuse chefulorii de mai sus, au scos trupul unui bărbat la care s'au aflat mai multe scrisori: pe numele lui Koskay. Poliția a chemat soția lui Koskay, care spre mai marea ei mirare, a văzut, că cel mort e bărbatul său. Se înțelege că l'au îngropat cu mare pompă și pe acesta.

Cine a fost primul mort nu se știe încă. Femeea însă ar vrea să știe, că pe cine a îngropat prima dată, căci ar vrea să ceară banii de înmormântare.

— **O pațanie.** În Septembrie a anului școlar curgător, am recercat antistia comunală de aici, ca în senzul legii de instrucție 1868 art. XXXVIII §. 32 să procure pentru copii deobligați la școală toate cărțile necesare. Cu procurarea cărților, dându-mi-se la mână și banii necesari, am fost îndreptat eu. Comanda am făcut-o la un librar jidan din Oradea-mare. Ne având el toate cărțile dar promițându-mi, că le va procura, banii i-am lăsat la el pe lângă cvitanță. Timpul însă trece și pe lângă toate provocările mele, cărțile nu le-am mai căpătat.

După o așteptare de 3 luni, am ajuns la proces în urma căruia după mult chin și vai abia îmi primii banii, de sine 'nțeleș, fără de spesele mele.

M'am jurat atunci că dela străin nu voi mai procura nimic și nici odată. După ce primii banii mă pusei și procurai cărțile dela alt librar însă creștin. I-am scris, că banii pentru cărți nu-i antcip, ci să le trimită cu rambursă punându-i termen de 8 zile. Totodată i-am descris și pațania mea cu jidanul. A trecut de trei ori opt zile și dl librar din chestiune nici cu atâtea nu mi-a în-

vrednicit, ca să-mi scrie cel puțin că din ce motiv nu-mi trimite cărțile.

Neputând a mai aștepta, mă pusei din nou și în 23 Februarie a. c. procurai cărțile dela «Tipografia Diecezană» și spre mai mare mirare în 25 aceeași lună și primii cărțile. Ce însemnează aceasta? Punctualitate.

În fruntea «Administrației și Tipografia Diecezană» se află un factor punctual în persoana dlui Cornel Lazar.

Pațania mea să le fie spre învățătură fraților mei colegi români, mai ales la acestia din Bihor, să se ferească de ori ce librar jidan, și să procure fiește care ori și ce cărți dela «Tipografia Diecezană» cu atât mai virtos, căci bine știm cu toții, că are menirea de a ajuta bisericile sărace.

Așa să fie!

Miersig, la 1 Martie 1906.

Julian Paguba,
irv.

— **Regele Portugaliei la Madrid.** Din Madrid se vestește, că regele Portugaliei a venit în Madrid. Acolo va sta patru zile. Regele Alfonso II va face o primire foarte frumoasă.

— **Jertfele cărnii otrăvite.** Un morh lipicios domnește de câteva zile în Mezöörny. Cu câteva săptămâni mai înainte unui om i-s'a îmbolnăvit o vacă, omul a tăiat-o și carea a vândut-o la săteni. După 24 de oare întreg satul era bolnav de carne. Până acum au murit cinci sprezece bărbați, femei și copii, dânduși sufletul între cele mai mari chinuri.

— **Om împietrit.** Aproape de lacul Baden, în spitalul Überlingen, nu demult, murise un om cu numele Brend, care de 40 ani nu s'a sculat de pe pat. Avea un morb de totul rar, ce medicii îl numesc *myasitis assificans*. Părțile lui musculose s'au împietrit cu încetul. Brend care trăise 56 de ani, era copilul unui proprietar bogat din Baden. În etate de 15 ani căpătase morbul. Mai înainte i s'au petrificat picioarele, apoi de aici morbul s'a răspândit tot mai tare peste întreg corpul.

Ce e curios, Bend, așa cum era, glumea pururea.

Nu demult, l'a cercetat prințesa din Baden și i-a trimis un medic renumit. Învățătura dintr-o dată însă nu i-a ajutat. Când morbul a ajuns la creeri, atunci bietul om a murit.

— **Mai multe religii în o familie.** Familia regelui Daniei a fost toată la un loc în zilele trecute. Fiecare a vorbit de mai multe lucruri, numai despre religie n'a vorbit nici unul. Nu este pe fața pământului nici o familie ai cărei membri să fie de așa deosebite religii ca a regelui Daniei. Regele Friederich a fost protestant, sora lui, soția țarului, a fost de religia ortodoxă, regina Angliei, a fost de legea anglicană. Prințul Waldemar e de legea calvinească.

— **Licitație publică.** Antistia comunei Coștei (comitatul Timișoara) ne avizează că la 22 Martie la 10 ore se va ține în Coștea licitație publică, pentru darea în întreprindere a podurilor de pe hotarul Coștei-Jam și Coștei-Ciorda, concese de vicșpanul Timișorii până la suma de 16.840 cor. 48 fil.

Ceice doresc a lua parte la concurs, sunt provocați să-și dea ofertul în plic închis până la ziua defiptă la 10 ore, antistiei comunei Coștei.

La ofert trebuie alaturate și vadiu de 5%. Planul și condițiunile speciale a lucrărilor se pot afla totdeauna la antistia comunală.

— **Licitație.** În Răcășdia, la moara din Vartop Nr. 2, voesc să ridic un gard de piatră. Cei cari voesc să întreprindă un astfel de lucru, să binevoiască a lua parte la licitația ce se va face în 25 Martie st n. Iosif Golia Nr. 233.

— **Piante la înălțimi mari.** Cel mai înalt punct unde s'a aflat până acum plante cu flori în Anzi e la înălțime de 5170 de metri, de asemenea la grădina botanică dela Kew (Anglia) se află plante cari, se zice, că s'au aflat la o înălțime ceva mai mare chiar. Martin Conway însă a adus din expediția sa științifică în Anzii Boliviei vre-o jumătate de duzină de feluri de plante eulese la înălțimea de 5490 de metri și una chiar la 5685. E un fel de Saxifraga, un fel de Nalbă, un fel de Valeriană și mai multe compozite. Aceste din urmă sunt fanerogamele cari trăesc la cea mai mare înălțime, căci D-rul Uhoroldt a aflat un fel la înălțimea de 5770 de metri în Tibet.

— **Wolf J.**, pantofar de ghete femeiești și bărbătești. Arad, strada Weitzer (palatul minorităților).

— **Fluidul Universal.** Cel mai nou esenț pentru alinarea durerilor și frecarea corpului e *Fluidul Universal*, (esenț din flori mirositoare). Se folosește la junghiuri, reumatism, la dureri de oase, de dinți și de cap, acest esenț e recomandat de toți medicii, reînnoește și întărește atât mușchii, cât și nervile oboșite.

Prețul unei sticle de un deci e 1 cor. 50 fileri, dacă procurăm 3 sticle speșele de postă nu se socotesc. 1 sticlă mică de probă costă 40 fil., 6 sticle mici constau 3 cor., iar 12 sticle constau 5 cor. Speșele de postă nu se socotesc.

Sticle de cele mici, de probă, pe lângă trimiterea unei mărci de 20 fil. fără speșe, la învoire trimite unicul pregătitor de «Fluid Universal». Apothea lui *Coloman Skribanek*, la crucea roșie. În strada Holló și în colțul străzii Hunyadi.

— **Schveffer și Vörös**, floriari în Arad, palatul minorităților. Efectuează pe lângă prețurile cele mai moderate *cununi*, *buchete* și alte *împodobiri de flori*. Planuri pentru parchetare fac gratuit.

— **Magazin de stofă de fabrică, Lechner și Fleischer**, Pécs. În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3'30—4'40—6'00 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuroși probe. *Lechner și Fleischer*, Arad, Szabadság-ter 17 Telefon 475.

— **S-a deschis** prăvălia de coloniale a lui **Rudolf Baumann** Arad, Piața Tököly în colțul străzii Lázár Vilmos. Un isvor bun de cumpărare recunoscut pentru fructele proaspete de tot felul, apoi vin, tea și rum.

Cerând sprijinul marelui publ. remân cu deosebită stimă: *Baumann Rudolf*.

CONVOGARE.

Domnii acționari ai institutului de economii și credit societate pe acțiuni «Dunăreana» prin acesta se invită la

adunare generală extraordinară,

care se va ține în T. Cubin la 18 Martie 1906 d. a. 3 ore în localitățile institutului.

OBIECTE:

1. Constituirea biroului adunării generale.
2. Alegerea a lor 2 membrii în direcțiune.

T. Cubin, 25 Februarie 1906.

Diracțiunea.

Nr. rot. 1958/905.

Publicare de licitațiune.

Subscrisa primărie, pe baza concluzului adus de reprezentanța comunală în ședința ținută în 27 Februarie a. c., dă prin licitațiune publică minuendă, pe lângă oferte în scris, prevăzute cu vadiu de 10 %, edificarea respective renovarea cancelariei comunale, care se va ține în 30 Martie 1906, în cancelaria notarială, pe lângă prețul staverit pe baza preliminarului de 14.024 coroane, care preliminarul împreună cu planul și condițiunile de edificare, se pot vedea în orele oficiale în cancelaria notarială. Se observă, că reprezentanța comunală își susține dreptul de a-și alege și a da edificarea celui întreprinzător pe care îl va afla de corespunzător față cu garanția edificării, declarându-se numai după aprobare de întreprinzător.

Câmpeni, în 6 Martie 1906.

Primăria Comunală.

Demetriu Pop,
not. cercual.

Gheorghe M. Corche,
primar.

Economic.

Arad, 7 Martie.

„Greoviciana“, institutul de bani din Greovaș, în adunarea sa generală extraordinară din 4 c. n. a decis cu toate voturile a-și muta sediul în frunțașă comună *Cacova* (lângă Oravița) și ridicându-și ca-

pitalul de acții, sub noua numire «*Plugarul*» va stă la îndemâna populației rom. din acele părți și nu ne îndoim, că Românii și toți oamenii de bine vor conzidera-o cu drept cuvânt ca o întărire a intereselor economice a acestui ținut falnic românesc.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 8 Martie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:54—16:56
Secară pe Aprilie	13:58—13:60
Orz pe Aprilie	15:28—15:30
Cucuruz pe Mai	13:60—13:62
Grâu de toamnă pe 1906	16:48—16:50

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:60—16:62
Secară pe Aprilie	13:60—13:62
Ovăs pe Aprilie	15:40—15:42
Cucuruz pe Mai	13:70—13:72
Grâu de toamnă pe 1906	16:54—16:57

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
„ „ „ mic	„ 160—
„ brut „ mare	„ 156—
„ „ „ mic	„ 158—

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 78—100 klgr.	Cor. 15:50—15:60
„ 79—100 „	„ „ „
Secară: 100 „	12:20—12:30
Orz: 100 „	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	13:80—14—
„ cernut 100 klgr.	13:50—13:60
Cucuruz nou 100 „	13:20—13:30
„ vechiu 100 klgr.	„ „ „

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: **Cultura**, cu cuprinsul următor: Viața societară la Constanța, de Constantin N. Sarry; Doina românului dobrogean, (poezie) de De la Vedea; Un român uitat, (poezie) de M. A. Renert; 24 Ianuarie, (crâmpie) de De la Vedea; De bobotează: Un vis, de Jean Blond-Dinu; Dumnezeu și puterile lui, (poezie) de C. N. Saroglu; Furtuna (poezie) de Marius Bunescu; Despre activitatea cercului, de N. Teodorescu; Unei frumoase, (poezie) de Luisine Ilfoveanu; Cultura richitei, de Th. Popovv.

A apărut: **Comoara Tinerimei**, revistă pentru adevăr, bine și frumos Nr. 14, cu cuprinsul următor: Doi cetitori: Care e mai adâncit în tainele cărții? Pentru ce învățăm? Irimel, (roman) urmare. Celule și protoplasmă. Viața la țară. Cărlan țiganul. Cutremurele de pământ. Wolfgang Amodeus Mozart. Un Rafael al muzicii. Dela Constanța: Submarinul lui Bauer (urmare). Mustețile și boalele. Duelul. Mongolii au ochii oblici?

A apărut: **Convorbiri literare**, Nr. 2 cu următorul cuprins: Păcat boeresc, (nuvelă, — urmare). Meșteșugul de pictură și sculptură în trecutul românesc, (urmare). Leconte de Lisle. Histriion, dramă trad. de Mihail Eminescu, (urmare). Crucea. Cei trei, (traduceri din Lenau). Poeziile lui Octavian Goga. Istoriografie literară. Prețul unui exemplar, 1 leu 75 bani.

A apărut: „**Luceafărul**“ revistă pentru literatură și artă. Apare odată pe lună. Anul V. nr. 4. Sumarul: Octavian Goga. Scrisoare (poezie); Ioan Slavici, Sbuciumare; Al. Ciura, Bătrânul; Șt. O. Iosif, La fereastră... (poezie); Vasile Pârvan, «Unire»; M. Simionescu-Rîmniceanu: C. Sandu: În urma plugului; Cronică; Răspunsuri; Ilustrațiuni. Prețul acestui număr: România 65 bani; Ungaria 50 bani. Administrația, Budapesta, IV. str. Molnár 10.

Posta Redacției.

Abon. 3599, Prilipeț. Dacă notarul ia mai mare taxă decât i-se cuvine după rânduiala făcută la comitat, arătați-l la vicișpan și desigur îl va pedepsi. Să facă arătare toți căroro li-a luat mai mult decât s'ar cuveni.

Petru Stoicoi, Chitid. Noi căutăm trei culegători *calfe*, va să zică de cei cari știu meșteșugul acesta, a culege litere. Ucenici, cari acum învață, avem destui, legea nu iartă să ținem mai mulți de câți avem.

Iladia. Că preotul n'a insistat să se aleagă acel venerabil bătrân, nu-l putem învinui. Să-l fi ales oamenii, dacă știu ce-i recunoștința, și fără intervenirea preotului.

P. Tăslăuanu, Trestia. Trebuie să vedem întâi manuscrisul. Numai după aceea ne putem pronunța.

L. Cormoș, Cluj. În Cleveland-Ohio.

Posta administrației.

Mihuț Crăciun, Algyest. Am primit 4 cor. pe anul 1906.

Mihai Hanci, Algyest. Am primit 2 cor. pe I sem. 1906.

Ioan Reu Boitoș, Blăjel. Am primit 4 cor. pe anul 1906.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratu-lui public ca în

B-E-R-E-R-I-A

din Hotelul central, strada Salacz am introdus următoarele prețuri ieftine

D-E-J-U-N:

rărunchi cu creți . . .	24 fil.
papricaș de vițal . . .	„ „
Cărnăței cu hrean . . .	„ „
Carne bătută . . .	„ „
Gulaș săcuesc . . .	„ „
Plămâni acriți . . .	„ „

Frânz 3 plese:

Supă, rasol și friptură cu carne sau aluat . . .	80 fil.
--	---------

Cină două plese:

O friptură și aluat sau caș	80 fil.
-----------------------------	---------

Beuturi:

Una ciglă de bere Pilzen . . .	34 fil.
Un pocal „ „ „ „ . . .	22 „
O ciglă „ „ Dreher de Kőbánya ciglă . . .	30 „
pocalul . . .	20 „
O litră de vin alb dela promontorul Miniș . . .	90 „
Pe lângă prețuri moderate se acordă vîpt cu luna.	

Cu toată stima

Nagy Lajos,
hotelier.

Află aplicare momentană

3 culegători tipografi buni
în Tipografia «Tribuna».

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii, societate pe acții »NĂDLĂCANA«, se invită prin aceasta la

a VIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Nădlac, Marți în 20 Martie 1906 st. n. înainte de amiază la orele 11 în localitatea institutului

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii; bilanțul anului de gestiune 1905 și raportul comitetului de supraveghere.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
3. Alegerea unui membru în direcțiune.

Pentru folosirea dreptului de vot să cere ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiunilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și să se însușească la casa institutului respective să-și depună plenipotența cel mult până înaintea amiezii zilei premergătoare adunării.

Nădlac, la 6 Martie 1906.

Directiunea institutului.

ACTIVA.

Contul Bilanț.

PASIVA.

Casa în numărar			12062	91	Capital social: 1000 bucăți acții à 100 Cor.		100000	—
Cambii de bancă	772150	50			Fondul de rezervă		13802	37
după amortisare	940	—	771210	50	Fondul de pensii		532	80
Casa proprie a institutului și realități de vânzare			20669	98	Depuneri spre fructificare		278311	59
Bon în Giro-Conto			542	46	Cambii reescomptate		396301	—
Mobilier	1523	18			Dividendă neridicată		120	—
după amortisare	152	32	1370	86	Creditori		1444	88
Debitori			338	23	Interese transitoare anticipate		6526	48
Interese transitoare restante			302	15	Profit net		9457	97
			806497	09			806497	09

DEBIT.

Contul Profit și Perdere.

CREDIT.

Interese: pentru depuneri	10628	50			Interese dela cambii de bancă		54418	97
pentru reescompt	21073	43	31701	93	Provisiuni		146	23
Contribuțiune: directă	2317	40						
10% după interese de depuneri	1062	85	3380	25				
Spese: registre, imprimare, lemne, lumină etc.			1268	16				
Porto			304	63				
Salare			7360	—				
Amortisare: din cambii de bancă	940	—						
din mobilier	152	32	1092	32				
Profit net			9457	97				
			54565	26			54565	26

Aureliu Petroviču m. p., director esecutiv.

Nădlac, 31 Decembrie 1905.

Aureliu St. Șuluțu m. p., contabil.

DIRECȚIUNEA:

Sava Raicu, m. p.

Gligor Vidican, m. p.

Iosif Luțai, m. p.

Șteva Lazar, m. p.

Nicolae Păteanu tin., m. p.

Pavel Roșuț, m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE.

Substematul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Demetriu Roman, m. p.

Romul Nestor, m. p.

Alexandru Bozintan m. p., president.

Romul Tăuceanu m. p.

Ultoi de vii soiuri curate

ultoi cu rădăcină din cele mai bune
 și soiuri pentru vin și delicatose
 recomandă spre cumpărare

Domeniul Hámory

pe lângă bani gata. Preții și învățătorii primesc cu preț scăzut de 5%.

Detalii se pot afla în Arad, strada Deák Ferencz nr. 3.

Telefon 229.

Cine pofteste o beutura escelentă, ce produce și apetit,
Cine e debil, anemic, slab, reconvalescent,
Cine e bolnav de plămâni,
Cine e nervos și insonuim,
Cine vrea o beutura nutritoare, foarte bună și pentru copii, acela, în interesul său binepriceput, să nu întrelase a bea

BERE DE HERCULES

o specialitate atât de nutritoare și recunoscută de foarte cu efect și care se și ține multă vreme.

Se capătă în prăvălii pentru delicatose și în bacanii, în ospălării și în *Depositul dela BERERIA-HERCULES*, Bpesta, piața Bethlen. — Telef. 63-67. — Preț-curent gratis și franco.

Deposit principal în Oravița: Bacania Bertalan Saubermann.

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în
 Arad. — strada lemnului (Fa-utca) — No. 1.
 o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

VULCU J. MAXIM

Dispunind de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
 mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
 o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
 din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâtoare de cucuruz, mașini de săpat, de tălat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagare și țiglarii miei și mari, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparatură de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.

PATRIOTI RIDICOLI.

Am arătat în n-rul nostru de Mercuri eroismul Ungurilor din America. Ei s'au jurat că vor jertfi pentru independența Ungariei sîngele și averea lor... Se 'nțelege: dela atîtea zeci de mii de kilometri distanță!

Tot așa de ridicoli sunt și patrioții cari agită acum ca drept protestare împotriva «călăilor constituției», d'aci încolo fiecare Ungur adevărat să umble în haine ungu-rești, în «vikszos csizma» cu pinteni cari să zurăe.

Iată cum îi persiflează «Népszava» pe acești eroi:

Dați-mi sabie de paradă căci mă duc la luptă. Apărarea constituției pierdute, începe a începe dela tragic la — ridicol. Slujbele bisericesti de doliu, propunerile patriotice ale Mordechai Strohlilor, rugăciunile smerite ale rabinilor numiți Klein Mór, în care ruga pe bătrînul Iehova să facă bunătatea a-l încinge cu o piele de panteră iar soarta țării s'o resolve cu... barda, sunt încercări destul de tragice pentru a speria absolutismul. Dar, în sfîrșit, dacă din revoluția poporului nu se poate alege altceva, e destul și atîta pentru a se dovedi ce știm!

Faptul că Rónai Morit-ii din comitetul de conducere al fabricii de steaguri, precum și alți eroi gheșeftari, invită Ungurimea să cumpere steaguri, pentru că țara e în primejdie, nu e tocmai tragic. Ci s'a dovedit ca apucătură bună pentru afaceri. Cum se poate numi însă faptul că unul ori altul dintre croitorii mai isteți din capitală păcălește tinerimea naivă să-și comande pantaloni ungu-rești cu jinoare, atîlie cu fir, pentru-că așa cere interesul țării?!

Studentii noștri sar iute în bătă. Nu le trebuie altceva decît un fost «Măria Sa» kossuthist, de pildă Misoga Sándor, croitor și el, să le zică: «Acum ori nici odată! Arma cea mai frumoasă este costumul ungu-resc. Iute, tinerii mei amici! Comandați-vă costum ungu-resc, ca să putem mîntui patria maghiară. Datoria mea patriotică îmi poruncește ca atelierul meu solid să vă producă haine ungu-rești, cu stofe sub prețul fabricii, în rate favorabile, să ajungeți astfel în posesiunea celor mai eficace arme ale rezistenței naționale: costum ungu-resc!»

Tinerii se însuflețesc și trimit părinților telegrame: «Trimiteti bani pentru costum național».

Și despre cizmele, cari fac bătătură, despre atilele, cari îți strâng răsuffarea și despre pantalonii, cari amorțesc musculatura sună rabsodiile:

— Putere nespasă te cuprinde, când ești în costum ungu-resc!... Așa, da. Slăbănogii n'au de cît să se îmbrace în Zrinyi atilla ca să stee apoi curagioși pe plaț.

Crucile Volta și alte uneite de minuni făcătoare o să fie scoase din circulație și înlocuite cu pantalonii strîmți și cizme cu pinteni.

— Umbletul nostru e mai curagios, privirea mai clară și gândirea mai liberă are să fie, — se mai zice în apel.

Iute îmbracă haină națională, tinerime a țării, pentru că anțug-ul străin țî-a stricat mult. În deosebi în felul teu de a cugetă. Indată ce vei fi în costum național, în cizme cu pinteni și cu sabie, o să cugeți mai liber.

— Simțul plăcerii oprite o să furnice prin vinele noastre, dacă vom îmbracă atilla, ce ne va stringe pieptul, — glumește apelul... Plăcerile oprite cui să nu-i priască? Și amorul acesta oprit nu costă de cît o atilla... Sus virgine bătrâne ale patriei, comandați-vă și voi câte o atilla!

E adevărat, că sansculoții n'au umblat în pantaloni strîmți, nici studenții ruși n'au avut cizme cu pinteni. Totuși au făcut revoluție. Noauă și pentru revoluție ne trebuie — costum.

Astfel o să ne pomenim, că într'o dimineată domnișorul Armand o să-i strige servitoarei: «Borcsa, perie-mi costumul ungu-resc, că mă duc mâne dimineată la revoluție. Și să nu-mi uiți sabia în șifoner!»...

Persiflarea e nu se poate mai potrivită.

I. P. Sa Mitropolitul Ioan Mețian în Arad. Luni a trecut prin Arad I. P. Sa mitropolitul însoțit de dl Partenie Cosma. La gară a fost întâmpinat de P. S. nostru Episcop Ioan I. Papp, încunjurat de protosincelul Roman Ciorogar, ases. cons. George Popoviciu, asesorul Gerasim Serb, secret. consist. Vasilie Goldiș și fiscul cons. Petru Truța.

Inalt Prea Sfinția Sa cu o înfățișare plină de viață și vioiciune fenomenală la vârsta de 78 ani, s'a dat jos de pe tren de a primit pe cei ce l'au întâmpinat, cu cari s'a întreținut în cea mai bună dispoziție. Dela Arad a fost însoțit apoi și de P. S. nostru episcop la Budapesta, unde se țin ședințele fundațiunii Gojdu. Suntem veseli, că am văzut pe mitropolitul nostru atît de viguros la înaltele sale bătrînețe. La mulți ani, stăpâne!

Cavalerii de industrie ai pressei. Sub acest titlu «Népszava» scrie următoarele:

«Ziarul dlui Kossuth Ferencz a învățat în vremea din urmă dreptul de presă maghiar, dar n'a uitat că este organul coaliției clericale-feudale. De aceea ziarul dlui Kossuth Ferencz nu propagă necesitatea regulării mai libere a dreptului de tipar, pentru că astfel s'ar folosi cu ceva și «Népszava» (și poate și naționalitățile! «Tribuna»), ci atacă pe judecători.»

Dupăce arată cum foile kossuthiste se năpustesc asupra judecătorilor zicând că e murdărie și ticăloșie ce fac juzii de instrucție, «Népszava» scrie:

«Cu astfel de violență nobilă atacă «Budapest» pe judecători, dar nu atacă legea de presă. «Budapest» deplânge independența juzilor, «unica strălucire» a postului de jude, dar n'a deplâns asta atunci, când Tisza István în ordonanță publică a îndrumat pe judecători ca pe socialiști și naționaliști să-i trateze deosebit. Atunci «Budapest» era mută, deși în plin parlament, în ședință deschisă, am aruncat în fața partidului acea ordonanță de brigand a ministrului.»

Numitul ziar reproduce apoi din «Tribuna» articolul în care se arată cum înțeleg șovinistii din Oradia libertatea presei: condamnând adică pe V. Indreica la 6 luni temniță și 500 coroane amendă.

P. S. Sa Episcopul N. Popea, nestorul venerabil al prelaților noștri și episcop al Caransebeșului, a împ'init la 17 c. vârsta de 80 ani și 50 ani de când a fost tuns într'u monach de marele arhieru Șaguna.

Din acest incident l-au felicitat nu numai cei d'aproape ai Săi, fii Diecezei, ci însași «Academia Română» a ținut să transmită, printr'o delegație, urări de bine și sănătate acestui membru ilustru al său.

Din parte-ne urăm înaltului prelat, celui ce piatră de temelie a pus la toate așezămintele de întărire națională, ani cu bine și sănătate. Mai ales în vremuri grele ca

acestea pe cari le străbatem, avem necesitate de povețele marilor bărbați ai trecutului, ale aceluia cari ca niște stejari seculari au înfruntat atâtea furtuni.

La mulți ani, Stăpâne!

Impăratul Wilhelm și Ungurii. O telegramă din Kopenhaga anunță că împăratul Wilhelm a trimis vorbă prin archiducele Salvator că în lupta contra coaliției maghiare e totdeauna gata să-l ajute. De când au aflat despre aceasta, șefii din coaliție agită și în contra triplei alianțe.

Noi zicem însă că atîta-i poț strică șefii coaliției triplei alianțe, cât ar ști Ugron Gábor să facă politică — economică!

Sfârșitul unei aventuri politice. Se știe că în vremea din urmă — nainte de imprăștierea Dietei — șefii coaliției își dădeau mare osteneală pentru a câștiga pe partea lor întregă croațimea. N'a vrut să stee însă cu ei de vorbă decît Cingria și Harambasici, politicieni opozanți d'a șeptea mână, un fel de Zoltani croați.

După-ce Dieta a fost disolvată, s'a amănat și adunarea de înfrățire croato-maghiară ce era să se țină la Fiume. Acum se scrie că în sinul coaliției nu se mai agită de loc ideea. Cei de sub șefia lui Andrassy, precum și poporalii și Bánffy nici nainte nu era încântați de ideea asta, dar îi terorizau kossuthiștii, iar pe aceștia — Polonyi, care credea ca prin mișcarea asta să terorizeze — Viena. În Anstria nu s'a emoționat însă nimeni de această stricăciune politică pe a cărei fire le-a ținut Polonyi Géza cu naționaliștii cehi și apoi cu radicalii croați și sârbi, — cum scrie «Az Ujság». Iar «naționaliștii» unguri s'au blamat și înaintea slavilor de sud, cari se conving acum tot mai tare, că ceata coaliționistă a vrut numai să-i folosească împotriva Vienei. Să le dee Croaților drepturi mai largi (presupunând, că era să vină la putere), cine poate presupune despre un partid în frunte cu Apponyi?... Cel mult Sârbii din — Belgrad. Tot așa: cine poate presupune despre un bărbat de stat maghiar, că vreă confederația popoarelor slave din Balcani. Ideea asta a avut-o Kossuth nainte cu 40 ani, dar a renunțat curând la ea, deoarece azi și Lengyel Zoltán înțelege atîta politică: întărirea slavilor de sud însemnează slăbirea nu numai a Ungurilor, dar a influinței Ungariei.

Ungurii din America mor pentru patrie. Sub acest pompos titlu «Arad és Vidéke» scrie:

«Sângele apă nu se face și flacăra iubirii de patrie arde și atunci când oceane despart pe fiu de patrie. Din țara clasică a trezviei și istețimei ne vine telegrama care în culori minunate zugrăvește puterea miraculoasă a iubirii de patrie. Ungurii din America au trimis adecă lui Kossuth Ferencz telegrama de mai la vale. Înșușintează într'insa pe șeful luptei de independență a țării, că la 17 Februarie au constituit reuniunea maghiară. Apoi urmează: «Ungurii din America s'au jurat, că își oferă viața, sângele și averea pe altarul patriei și pentru independența ei vor luptă până la ultima picătură». Oh, căți de acasă ar putea să învețe dela Ungurii din străinătate.»

Desigur: în primul rând Ungurii din Arad, cari nu și-au primejduit de loc pielea, ci când li s'a spus, că va fi miliție la adunare, au renunțat s-o mai țină... De, putea să se descarce vre-o pușcă!

De altmintreli cei din America nu-s nici ei te miri ce viteji mari! Așa, dela distanță, când te desparte un ocean, e ușor să-ți jertfești... sângele! Poftescă însă acasă!

«Slawisch-rumänische Korrespondenz» din Viena scrie cu datul de 2 Martie următorul articol:

Ministeriul Fejérváry și naționalitățile. Pedepsele grele de temniță dela 6 până la 10 luni, ce judecătorii din Timișoara și Oradea-Mare au enunțat în zilele din urmă asupra alor 4 jurnaliști români pentru articoli publicați în ziarele «Tribuna» și «Drapelul», trebuie, firește, să producă cea mai mare decepțiune între naționalitățile nemaghiare ale Ungariei. Dacă ministeriul Fejérváry, fără conșiderare la cele petrecute în timpul din urmă, continuă în contra naționalităților era de persecuțiuni, inaugurată de antecesorii sei, atunci într'adevăr nu putem înțelege, cum va putea duce la bun sfârșit lupta, ce a început-o în contra coaliției maghiare? Și în anul 1848 ar fi triumfat kossuthismul, dacă toate naționalitățile nemaghiare ale Ungariei, ca o falangă de fier, nu s'ar fi adunat în jurul steagului habsburgic. Baronul Fejérváry asemenea numai astfel se poate aștepta la înfrângerea lui Kossuth și a coaliției sale, dacă va pricepe să câștige ajutorul naționalităților în lupta aceasta contra ultraiștilor Maghiari. Ministrul-prezident ungar se înșală amar, dacă crede, că războiul în contra coaliției dânsul îl va putea termina victorios și fără conlucrarea naționalităților. Persecuțiunea presei române este un simptom îngrijorător și nu va produce bun rezultat. Nădăjduim, că Coroana va corigă încă la timp greșala premierului ungar și prin un act al grației împărătești va scăpa pe jurnaliștii români dela aceea, ca să-și ispășiască credința lor cătră tron și împărăție în temnițele ungurești.

*
«Hrvatski Dnevnik», ziarul croat din Serejevo, în numărul dela 2 Martie se ocupă mai pe larg despre situația naționalităților din Ungaria. Arată în culori adevărate constituția noastră. Vorbind despre libertatea atât de trimbitată de foile maghiare, spre a arăta cum se execută față de noi, înșiră procesele din urmă ale «Tribunei» și «Drapelului».

In atenția celor chemați.

În șirul desfășurat al adunărilor populare ținute prin Bihor și prin părțile locuite de Români, poporul, — mulțumită deputaților și fruntașilor noștri — s'a deșteptat. Și ș'acuma, mereu auzi câte un țaran zicând: »Țină-i Dumnezeu pe domnii aceia, bine știu durerile noastre!«

Și-apoi când aude omul astfel de cuvinte eșind din gura țaranului nostru, oare nu te face să crezi vrând-nevrând, că el înțelege și simte cu conducătorii lui? și că el se încrede în aleșii și fruntașii neamului? — Ba da!

De aceea, o datorință înaltă apasă umerii conducătorilor; să povățuiască neîncetat poporul, căci însuflețirea deșteptată în inima poporului român prin fruntașii lui, fiind prea tină și neajungând încă rădăcinile în adânc, unde ar da de nutremântul de lipsă, ușor s'ar putea usca.

Deci, fiecare la locul său!

Căci dacă a fost lipsă când-va de pază și de veghiere, — acuma este! Căci acuși se vor năpusti asupra turmelor noastre, cu droaia, câți vântură-țară toți, și cu momeli-făgădueli și cu banii lui Iuda, vor să ademiască poporul. Acum e vremea în care pe ani mulți se va hotărî soarta poporului românească!

Ce-a păcătuit acest neam, ca să tot stee în întuneric și ca să tot apese asupra lui urgia?

Oare n'ar fi păcat strigător la cer a lăsa și pe mai departe, un popor de 3 milioane pradă uneltirilor mișelești? — Ba da! A trecut vremea de-a sta nepăsător cu mâinile 'n sân! Acum ori nici odată!...

Și acum să vedem cum s'ar putea ține într'una deșteptarea poporului? Întăiu dacă s'ar ține adunări populare, — (căci până scriu acestea șire, din toate părțile aud și cetesc, că chiar și șoviniștilor le este oprită adunarea) — convocate prin aleșii neamului și astfel ar lumina și deșteptă poporul.

A doua preoții și învățătorii, cari sunt conducătorii firești și naturali ai poporului și cari trăiesc în nemijlocită atingere cu el, în tot pasul lor și cu tot prilejul să-l povățuiască, să-l deștepte și să-l lumineze, convingându-l, să nu se lese amăgit de câți trași-împinși — toți. Și ar fi de dorit, ca unde numai ar fi lipsă — să se organizeze în comitete cercuale naționale. E cu putință acest lucru, numai vrere trebuie.

Acum vouă greiesc preoți și dascăli români! Deșteptați poporul până nu e târziu! Că acuș bate ceasul, și să nu ne cuprindă alegerile nepregătiți, ci fiecare păstor își reguleze turma, ca pe cârd va veni momentul decizător, ca o falangă nebiruită să stăm înaintea dușmanului.

Și dacă astfel vom purcede, atunci ne vom zidi o cetate așa de puternică, în cât nici porțile iadului nu o vor învinge! Că știut este, că în care arde focul sacru al iubirii de neam, acela nu cruță nici osteneli nici jertfe.

Să ne strângem rândurile!

George Mătea (Coașd),

„Patrici” dela Chișineu.

De mai multe zile presa maghiară din loc bătea toba pentruca s'adune lumea la marea «organizațiune» dela Chișineu. Bătrânul Kralitz Gyula, fost slujbaș la societatea de canalizare, retras acum la penzie și ajuns president al clubului kossuthist dupăce viața sa întreagă a fost mamelucul tuturor stăpânilor ungurești, s'a apucat să organizeze cercul *Chișineului*. Duminecă s'a și ținut adunarea de organizare, într'o curte; s'au dus pentru acest prilej acolo Barabás Béla, contele Károlyi Gyula, Benedek Árpád, precum și-o ceată de mărunței aradani.

Aceleași ziare vestesc acum că partidul kossuthist s'a organizat Duminecă în Chișineu și astfel are nădejdi că în viitor nu va mai mânca trântea ca la alegerile trecute.

«Arad és Vidéke» în numărul său de azi spune de altfel că la viitoarele alegeri nici nu poate fi luptă decât între *Ungurime* (nu *partide* ungurești!) și partidul național român. De aceea toți Ungurii din acel cerc terbuie să-și dea mâna.

Prea bine. Se vede însă că «Arad és Vidéke» devenit kossuthist dela alegeri încoaci (pe când la alegeri împreună cu bătrânul și tinărul Kralitz fusese de partidul stăpânirii) a uitat că și față de candidatura naționalistului Ioan Russu Șirianu la a doua alegere (balotagi) Ungurii toți și-au dat mâna... Lázár Zoard s'a îmbrățișat cu Csukay, kossuthiștii sub steag 48-ist veniseră să

voteze cu liberalul Csukay, și totuși au căzut cu glorie...

Așa are să se întâmple și în viitor.

Majoritatea cercului Chișineului este românească. Și dacă în trecut s'au găsit (în Socodor mai ales) Români cari pentru o pricină ori alta au votat cu Ungurul Csukay, acum, dupăce s'au deșteptat toți și dragostea de neam cea mai curată călăuzește pasul tuturor, avem întemeiată nădejde că nu se va mai afla Român rătăcit care cu votul său să sprijinească pe candidații fișcalășului Lázár Zoard, care a păcălit de atâtea ori și pe Români și pe Unguri...

»In țara întreagă, durere — scrie «Arad és Vidéke» — aici a câștigat mai mare teren partidul Românilor... Activitatea Românilor de aici a pornit, aici și-a avut izbânda...«

Prin urmare, zicem noi, și în viitor tot aici au să-și dovedească mai strălucit Români hărnicia!

Și dacă la Chișineu, unde eram mai slabi, ne-am ținut bine și dacă am învins când izbânda ni se părea vis, cum să nu răsărim în viitor?

Pot să lărmuiască 48-iștii cât le place. În cercurile *Chișineu*, *Boroșineu*, *Iosășel*, *Șiria* și *Radna*, Români au să învingă. Candidații Unguri ori Jidovi vor putea cel mult să — cheltuiască bani. Bani și pleavă de vorbă!

PORCII...

Cerem iertare cititorilor noștri pentrucă folosim cuvântul de mai sus într'un articol în care va fi vorba despre oameni. Nu noi însă ci «Magyar Szó» dela 6 Martie pune acest cuvânt drept titlu al unui articol de fond în care se vorbește despre vizirii «națiunei», de șefii coaliției în genere și în special despre baronul Bánffy.

După-ce arată cum se îmbulzesc porcii la vâlău, cum îndată ce unul se viră cu rîtul să apuce din porumbul curat, ceilalți se reped asupra-i, să-l înlăture, «Magyar Szó» scrie:

«D'odată, printr'o apucătură vicleană, unul dintre ei își viră rîtul unsuros în vâlău. Măcar că era mai bine să nu și-l vire! Pentrucă — vedeți Ungurilor mei — d'odată se face o salbatică mișcare în juru-i, d'odată îl lovesc, îl împung și-l dau îndărăt mai mulți d'odată ca — Dzeu mi-e martor — astfel să-i scoată îndată botul dintre boabele de cucuruz.

«Escelența Sa baronul Bánffy să nu ia asta drept personalitate, dacă prin asocierea de idei îmi vine în minte acum cea mai nouă faptă a sa.

În scrisoarea sa către seghedineni baronul Bánffy Dezső s-apucă de programul lui Fejérváry; își bagă rîtul în cucuruzul puterii. Iar coaliția înverșunată strigă: «Ce, Bánffy să vină la putere? Nici odată!» Și începe în jurul lui lupta

Mai la vale:

Unde trăim: în casa de nebuni ori în peșteră de criminali?... Și toată mișelia și nebunia numai din cauza porumbului din vâlău. Iată pentru-ce grohăiesc, se 'mping, se împung și se calcă în picioare — porcii! Ungaria este azi țara nemeriticii!

Noi ce am aveă de adăogat?...»

De peste săptămână.

— Voce sinceră rară. Sub acest titlu «Magyar Szó» dela 4 Martie reproduce într'un articol al lui «Napló» din Cașovia, articol intitulat «Quid nunc», scris de Dr. Fényes Samu.

Intre altele iată ce scrie organul coaliționist:

«Nația nu suferă, că se prăpădește această constituție și nici nu simte că pierde ceva. Aceasta e adevărul, realitatea tristă, rigidă dar de neschimbat. Iar noi, cari simțim pierderea, durerile morții, putem să scrâșnim dinții în furia noastră, putem să ne strângem pumnii, rătăcim însă printre idoli de peatră neputincioși, printre oameni surzi.

Pentru că dacă milioanele de suflete, poporul, nu află nimic de regretat, când se pierde constituția, o apreciere grozavă, dar dreaptă. Dacă nu regretăm pierderea, nu este pierdere, — dacă milioanele de cetățeni nu se vaită de jefuirea constituției, e semnul tristului adevăr că milioanele n'au avut constituție.

Nici n'au avut. Pierderea asta deci n'are nimeni motiv s-o deplângă, nici chiar acei cari au avut aceea constituție. Pentru că așa e constituția ca paltonul de iarnă: ori ne încălzește întreg corpul, ori nu folosește nimic. Haina care ține de cald numai stomacului, dar spatele, mâinile, picioarele și pieptul n-l lasă descoperit, nu ne folosește nimic, înghetăm cu totul într-însa, ori cât ni-ar încălzi stomacul.

Constituția care nu este a întregii națiuni, nu a milioanele de cetățeni ci numai a privilegiaților, nu le este spre bine nici chiar acestora!»

Mare minune, că se găsește și câte un ziar de al coaliției care să spună astfel adevărul!

— **Călătoria ducelui de Abruzzi.** Ziarul L'Etoile Belge spune, că ducele de Abruzzi, care a făcut o călătorie la Alaska și la Polul Nord, va face acum o expediție în centrul Africii în scop de a atinge vârful nebulos al muntelui Ruvenfori, a cărui înălțime e de 5500 metri. Indigenii îl numesc Regele norilor.

Această expediție prezintă o mare primăjdie.

Exploatorii Stanley și Emin Pașa au trebuit să renunțe din cauza ostilității indigenilor.

Ducele se va imbarcă în luna Aprile la Spezia.

— **Modul de trai al împăratului Wilhelm.** Cu ocazia cununiei de argint a împăratului Wilhelm, foile germane scriu foarte mult despre perechea regală. Mai ales se ocupau cu modul de trai a lui Wilhelm. Intre altele scriau, că pe vremea, când împăratul e acasă, atunci la palat fălăie stindardul de culoare roșie. Dimineața la orele șase, când încă cea mai mare parte a locuitorilor din Berlin, doarme liniștită, împăratul, «primul slujbaş al imperiului» e în picioare. Se îmbracă în uniformă de general prusiac, ce-i mai place. Prin scularea lui de timpurie nu odată face neplăceri multor oameni. De multeori insinuă vizite pe orele 7 la cutare-va ambazador, când respectivul e încă în pat. Dejunul îl ia în salonul împărătesei. Dejunul e simplu: tea, cafea, ouă moi sau friptură rece. De regulă și regina dejunează cu el. Apoi se începe lucrul. Împăratul stabilește ordinea audiențelor, citește epistolele private, și memorandele mai interesante din câte i-au sosit. Subscrie actele. Nici pe jumătate n-ș gata lucrurile, când regina intră, și-l chiamă la plimbare. Împăratul se scoală dela masă și-și petrece soția. La orele 10 se întorc și până la sosirea prânzului ține conferență cu ministrii. Prânzul e la unul și un pătrar. După prânz se ocupă cu afacerile statului. Și cu toate aceste încă mai are vreme, să citească să scrie, să cultive muzică și să picteze.

— **Fanatizm religios.** Am scris deja despre fanatizmul religios așa zicând epidemic care a erupt pe șesul Ungariei, cu deosebire în Kecskemét. Acest fenomen îngrijitor se poate atribui mai mult propagandei nazarenilor.

Preoții nazareni știu modul cum trebuie fanatizați credincioșii și la femei cu deosebire au ajuns la rezultate surprinzătoare. Centrele propagandei nazarinene sunt Hodmezövásárhely, Nagykörös și Kecskemét.

De aici pornesc la drum și umblă din sat în sat apostolii cu putere sugestivă nazarineni.

E un formal hipnotism acesta, căruia se supun mai de regulă indivizi cu nervi ruinați și sufletul neliniștit. Astfel e espicabil faptul, că între nazareni s'au ivit earăș mai multe cazuri de nebunie fanatică. Până când aceste cazuri s'au ivit numai câte unul ici-colo, nimeni nu le-a dat aten-

țiune. Au atras însă atențiunea autorităților și a medicilor faptul, că șir întreg de nebuni au ajuns în spitale cu aceeași manie. Fiecare vedea pe Christos personificat; și cu ochii întorși spre cer zile întregi o duceau într-o rugăciune și aveau groază de contactul cu oameni.

Numai în Kecskemét s'au ivit asemenea treizeci cazuri și în Dumineca trecută patru femei au fost iarăși internate, una dintre ele, cu numele Hoszú Roza e mama a cinci copii și i-a erupt nebunia în stradă. S'a dovedit că toate sunt de confesia nazareană, astfel dar religiunea trebuie să fie în legătură hotărâtă cu nebunia lor. Dovește ș'aceea, că la fiecare a erupt mania în urma serviciului divin în casa preotului Gombár Lajos. Acest preot e de altfel un simplu croitor. Poliția la cererea medicilor, a pornit cercetare. Căpitanul Zinay a ascultat o mulțime de martori și s'a constatat, că sub decursul serviciului o hipnotizare ar fi cauza nebuniei. A mai constatat ș'aceea, că serviciul nazarean nu e un lucru chear așa ușor cum se credeă până acum.

Credincioșii stau într-o odaie spoită alb, răzimați de perete, cu privirile ținute la preot și ceasuri întregi se roagă. Preotul le adresează din când în când câte-o frază mângâitoare. Și aceasta așa merge la fiecare serviciu ceasuri întregi. Două dintre cele patru nenorocite au nervii ruinați total. Aceste sunt în spitalul din Kecskemét, ear celelalte două în sanatoriul Niedermann din Pesta. Alte zece femei, la cari s'a aplicat consultație medicală la începutul boalei, sunt mai bine. Poliția din Kecskemét a pornit cercetare contra preotului Gombár și de ocazidată a oprit serviciile bisericesti. Gombár însă n'a luat cont de acest ordin. Tot așa purced autoritățile din Hodmezövásárhely și Nagykörös, unde propaganda nazareană a produs asemenea nebunie epidemică.

— **Pregătire.** Kossuth Ferencz, conducătorul unei coaliții destrăbălate a fost felicitat de ziarul «Vorwärts», prin un articol lung din care extragem următoarele:

«In lupta de un an coaliția a adevărit, că e imposibilă de-a face ceva, cu atât mai puțin de a duce la îndeplinire. S'a mulțumit deci, să protesteze. Acum însă fiind dieta dizolvată, guvernul s'a îngrijit, ca farizeii cel puțin în adunări publice să nu fie cu două fețe. Se poate, că presa coaliționistă are de ce zberă. Dar când soartea i-a ajuns pe socialiști și naționalități, atunci nu știau ce face de bucurie. Când presa lor era să fie cu totul nimicată, nici un deputat nu și-a ridicat cuvântul contra guvernului. Jocurile hazarde din capitală i-au interesat mai mult, decât libertatea presei.

Până acum a fost reprezentată în dietă numai «națiunea» dar nici odată poporul. Zilele de aur a coaliției nu vor mai străluci în viitor.

După cele scrise în presa germană, Kossuth poate ști, ce primire i-se va face în Berlin, când va merge și el ca tatăl-său — în pribegie. Să poftiască deci numai în pace.

— **Frig mare în New-York.** In săptămâna trecută în New-York a domnit cel mai mare frig. Un vânt groznic a înăsprit și mai tare frigul. Multe ferestri au fost sparte. Numărul nenorocțiilor trece peste o sută.

— **Inmormântare.** Ni se scrie: Vineri la 10/23 Februarie a fost petrecută la cele vecinice Marița Pepa născ. Ruva soția parochului și asesor conzistorial George Pepa din Domașnia.

Sicriul a fost ridicat la orele 9 și dus la biserică, unde s'a oficiat liturgie pentru odihna sufletului ei. Liturgia și parocul le-au săvârșit preoții Nicolae Usonescu, Ioan Bogoevici, Simeon Răzvan, Ilie Pepa, Valeriu Nemoian și V. Monescu.

Respunsurile liturgice și funebrale le-a executat corul plugarilor din loc sub conducerea învățătorului N. Grozuța.

La petrecerea, și sărutarea cea din urmă a luat parte o lume imenză; elevii școalei din loc de ambe sexe, corul plugarilor, intelighința din loc și jur fără deosebire, comuna întreagă cu mic și mare, și o mare lume din satele vecine, depunând o sinceră lacrimă pentru mult stimată cunoscută și prietenă și adevărata mamă și protectoră a săracilor și suferințelor. Aceste virtuți creștinești și calitățile frumoase a unei inimi nobile le-a scos la iveală eminamente în cuvântul funebral preotul V. Usonescu.

Pe răposata o depiânge nemângăiatul soț, scumpii ei fii: Ilie proprietar, Ioan protopopol Buziașului, Constantin prim-forestier, A. Bonma, Maria Răzvan, nepoții și nenumărate rudeni.

Dormi în pace suflet blând.

— **Istoria unui atentat cu bombă.** Atentatul, ce se plănuiește nu de mult contra Sultanului, dar care fu descoperit la vreme, era de o natură foarte serioasă, și conspiratorii îl pregătise în modul cel mai precis. In Scutari un oraș lătu-ralnic cu capitata Turciei, unde fusese descoperită bomba, locuiesc în mare parte Turci și numai în număr foarte neînsemnat creștini. Li-s'a părut deci foarte practic, ca acolo să pună la cale atentatul contra Sultanului, căci supraveghierea poliției nu e așa mare, ca în orașele cu locuitori mixti. Descoperirea atentatului s'a făcut numai din întâmplare: un copil în dezvoltare a fost trădătorul fără voie.

In o zi din săptămâna trecută, în un bazar din Constantinopol venise un copil, care cum-părase mai multe mărunțișuri. In bazar mai mulți Turci întorceau filele unui fascicol cu chipuri, între cari se găsiu și unile ilustrațiuni despre atentatul cu bomba din vara anului trecut. Turcii discutau despre această întâmplare și copilul era băgător de saamă la vorbele lor. S'a furișat printre ei și a privit și el la chipuri. De odată exclamă cu uimire:

— Acele lucruri sunt chiar așa, ca cele ce se găsesc în atelierul tatălui meu.

— Și când în adevăr o bombă ar fi căzut în mâinile lor, așa erau de iritați Turcii.

Cuvintele au amuțit ne buzele lor și tăcuți priveau la copil. Copilul în stărsit a avut lara să întrebe pe copil:

— Nefericite! Ce ai zis? Ți-ai pierdut mințile? Mergi afară, ca nefericirea ta să nu ne ajungă și pe noi!

Copilul speriat, plângând a părăsit bazarul, a fugit spre podul de peste mare ca suindu-se pe tren să ajungă de cea parte, cât mai iute. Dar ori și cât de iute a fugit, n'a putut să încunjure vederea unui detectiv, care a fost de față la convorbirea din bazar, s'a suit și el tot pe acel tren și a petrecut băiatul până la locuința părinților săi.

Peste o oră deja întreagă familia fu deținută, toate bombele au fost cuprinse, ba au pus mâna chiar pe planul, după care voiau să facă atentatul.

Deși planul e nimicit și atentatul descoperit, totuși nu e sigur ca altele să nu se pună la cale.

— **Trei, Doamne, și toți trei.** Un ziar german aduce o notiță despre intrarea în Tokio a eroului dela Port-Arthur — o intrare mai triumfală și decât a învingătorului dela Tsushima (Togo). Bătrânul Nogi, modest, nu voiă să știe de bucuria triumfului ce îi pregătia poporul — se gândia mult la jalea bătrânilor părinți ai celor, pe cari a trebuit să-i lase pe câmpii de luptă dela Port-Arthur. Durerea lui proprie era și durerea lor: pierduse și el pe feciorii săi în slujba împăratului și a țării. La gara Shimhashi, pe stratele orașului mulțime enormă, orașul întreg pavoașat. Pe peron adunarea bărbaților mari ai poporului între ei și reprezentanții puterilor străine. Primul drum dela gară — în slujba datorinței: petrecut de aclamarea mulțimei, bătrânul, o apariție patriarhală, cu o barbă mare, albă, se îndreaptă spre palat, ca să deie samă despre luptele și suferințele armatei sale. De acolo spre cartierul Azabu, spre casa lui, așa de pustie acum. In etajul de asupra două uniforme de ofițeri a fiilor săi căzuți in luptele Port-Arthurului, și puține rămășițe din trupurile lor: o urnă cu cenușă și un smoc de păr. Al treilea, cel mai tânăr, căzut la Nanshan. Bătrânul cu perii cărunți, crușat de moarte pe câmpul de luptă, singur in fața rămășițelor fiilor săi. Inima de părinte își reclamă și ea, în sfârșit dreptul ei! Nogi a început să plângă...

— **Uciderea unui diplomat la Bruxelles.** O telegramă din Bruxelles ne-a anunțat, că tânărul fiu al conziliului general al republicei Chili Waddington, a ucis pe tânărul secretar al legației chiliane Balmacedas.

Acesta trebuia să ia da nevastă pe sora asasinului.

Apoi ucigașul s'a refugiat la consulatul chilian, unde poliția n'a putut să'l aresteze din cauza imunității conzulare.

La început această crimă a fost învăluită de mister. Acum afacerea începe să se lumineze. Carl Waddington, fiul conzului chilian care a

asasinat pe secretarul legăției chiliene, Balmacedas, și-a răsunat sora care iubea la nebunie pe acest din urmă, fără a i-se împărtăși dragostea.

Conszulul Waddington publicase în ziare știrea apropiatei căsătorii a fiicei sale cu Balmacedas, fără a avea însă consimțământul acestuia din urmă.

Victima a primit 5 gloanțe de revolver în cap.

Din cauza exterritorialității, vinovatul nu a fost arestat. După legile în vigoare tatăl trebuie să-și predea fiul tribunalelor.

Tragedia aceasta impresionează foarte mult publicul din Bruxelles.

Familia ucigașului spune, că Waddington a ucis pe Balmacedas din cauza, că a desonorat pesora sa și a refuzat să o ia în căsătorie.

Amicii lui Balmacedas afirmă că acesta nu putea să suferă o căsătorie cu sila.

— „**Momák Döme, Dr.**“, acesta este numele unui fecior născut din țărani români, dar care încuscrindu-se cu Ungurii, s'a lăpădat de neam și-l vedem acum în tabăra kossuthiștilor. La adunarea de organizare ținută Duminecă în Chișineu a vorbit și fiscalășul acesta.

Românii să-l țină minte.

Nenorocire. În minele de cărbune din Gastrosinat s-a întâmplat mare nenorocire. Erau șese sute de oameni în mine, când s-a auzit un toi asurzitor, urmat de vânt puternic, ce a stins toate făclile. Minele s-au surpat și afară de optzeci oameni, nimeni n-a putut eși afară. Dintre lucrătorii înmormântați până acum au scos zece.

— **Istoria unei femei nenorocite.** La tribunalul din Pojon s'a făcut sfârșitul unei înfiorătoare drame familiare. Persoana principală a dramei și totodată acuzata din proces e nenorocita femeie: Drazsics Ida, care și-a înecat copilul în apă.

Drazsics Ida e fata unui industriaș cu stare bună, și acum e de douăzeci și cinci de ani. La etatea de douăzeci de ani s'a măritat după Milovan Drazsics, care foarte a iubit-o și care de asemeni era cu stare bună.

Bărbatul era foarte bun și trată foarte fin cu soția lui, dar numai în anul prim. S'a dat beuturii iar mai târziu deveni cartofor. Multa beutură, pierderile în cărți și nopțile pierdute prin birturi, l'au făcut nervos, în urma cărora față cu soția se purtă foarte dur. Ida era măritată de doi ani, când născuse copil. Cândise, că de dragul copilului bărbatul va fi față de ea iarăși bun și blând.

S'a înșelat! El devenise și mai dur, acuzându-o că nu e credincioasă și că copilul nu e al lui. Aceasta acuză a potențat năcazurile ei.

După ce s'a sculat din pat, a luat cu sine copilul și s'a dus la riul Passica. Un gând păgân a stăpânit-o. Istovită de puteri, lipsită de energie, chinuită de nedreptățile și acuzele bărbatului, se hotărîse să-și arunce copilul în apă, apoi pe ea, ca astfel să facă odată sfârșit vieții ei nenorocite. Și-a aruncat deci prima dată copilul. El începea sărmanul să plângă și să strige, dar s'a cufundat. Când apa iarăși îl aduse la suprafață, în tăcere își întindea mâinile după ajutor, dar de nou se cufundase. Acum femeia uitase orice durere și orice chin, a cuprins-o însă compătimirea și groaza. A sărit în apă, să-și mântue copilul dar era prea târziu. Copilașul era mort.

Atunci l'a luat în brațe și l'a dus în pădurea din apropiere. L'a acoperit cu pământ și cu frunze vestejite, presărând pe de-asupra flori găsite. Mama păcătoasă n'a putut să se departe de fiul ei. În cealaltă zi dimineața s'a dus de nou la mormântul copilului, la prânz s'a reîntors, dar după prânz iar a fost acolo. Un păstor a văzut-o, dar nu i-a zis nimic, ci a dat de știre străjei de noapte. Când femeia în cealaltă zi se duse la mormântul copilului, și straja era acolo. A început să întrebe, că cine-i și ce caută la ridicătura aceia de pământ. Femeia a mărturisit totul. La ce apoi a legat-o, a dus-o la procuratură, copilul mițel a fost dezgropat și așezat în cimitir.

La pertractare s'a purtat foarte liniștită. Se vede de pe fața ei, că a suferit mult. Apărătorul a cerut să fie achitată. Spune, că creerii femeii sunt atacați. Judecătoria a făcut cercetare prin medic care a constatat că creerii nu sunt atacați, dar n'are conștiință liniștită.

Nenorocita femeie a fost pedepsită la zece ani închisoare.

Telegrame.

Candidat—femeie. *Bologna, 6 Martie.* Pentru alegerile de cameră, socialiștii de aici au proclamat candidatura învățătoarei Beatrice Sachi. Acesta e întâiul caz de candidare la deputăție a unei femei.

Algeciras, 6 Martie. În ședința de după prânz a conferenței, *Bacheracht*, al doilea trimis al Rusiei și-a dezvoltat părerea lui în chestia Maroccană, pe baza acelor esperiențe, ce le-a câștigat sub durata alor cei opt ani ce i-a petrecut acolo. Lucrul principal e — zice — să fie ordine în Marocco. La ținerea și facerea ordinei, deja și după situația firească, ca vecinii Marocului e chemată *Francia și Germania.*

Radovitz, trimisul German, răspunde, că Germania e învoită a primi toate acele propuneri, cari asigură nevătămată *independența sultanului*, și cari asigură, că puterile europene de o potrivă să aibă parte în afacerile Marocului.

Război ruso-chinez. *Petersburg, 6 Martie.* „*Slovo*“, organ oficial, aduce știrea că un război împotriva Chinezilor este în ajun să izbucnească, deoarece Chinezii se prepară să ocupe provincia Amur, vecină cu Mandjuria și având un teritor de 173.552 mile pătrate. Guvernul a început deja să trimită oștire în contra Chinezilor.

Atentat contra Țarinei. *Petersburg, 6 Martie.* *Eri, pe când Țarina văduvă, mama Țarului, trecea cu trăsura pe dinaintea palatului său numit Kașian, o bombă a fost aruncată asupra ei. Ca prin minune ea a scăpat teafără, vizitiul și doi lachei au fost însă răniți mortal.*

Atentatorii n'au putut fi prinși.

Osândirea la moarte a locotenentului Schmidt. *Ociacov, 6 Martie.* Judecătoria militară, după o dezbateră de patru zile, a osândit la moarte prin ștreang pe locotenentul Schmidt, iar pe un suboficer și alți doi mateloți cari au luat parte la revolta militară, i-a osândit la moarte prin glonț. După-ce i-s'a citit osânda, locotenentul a zis: «Rog ca Țarul, drept grație, să aprobe să fiu împușcat!...»

Personalul de pe corabia de război «Pрут.» s'a răscolat și cere ca Schmidt să fie iertat.

Economie.

Adunarea generală a institutului Oraviciana.

— Dela trimisul nostru special. —

Oravița, 1 Martie 1906.

A XIII adunare generală a institutului fruntaș din părțile banatice «Oraviciana» s'a ținut azi, la 9 ore în sala otelului «Coroana ungară» în prezența unui număr foarte frumos de acționari.

Adunarea fost prezidiată de dl *Ilie Trăilă*, directorul-președinte al institutului. Notar al adunării: dl *Ion Perian*, șef-contabilul institutului.

În senzul ordinei de zi, președintele prezintă rapoartele: direcțiunii și a inspecțiunii, cari se conzideră de cetite și se iau la cunoștință.

Din raportul direcțiunii învederăm următoarele date privitoare la gestiunea pe 1905 a diferitelor operațiuni:

CONSPECTUL OPERAȚIUNILOR

la 31 Decembrie 1905.

I. Depuneri.

Starea la 31/12 1904 a fost de	C.	1,529.232.06
În decursul anului 1905 s'au mai depus.		501.456.59
	Laolaltă	2.030.688.65
S'au ridicat		504.469.11
Starea la 31/12 1905 de		1,526.219.54
Descrăștere		3,012.52

II. Escompt de cambii.

Starea la 31/12 1904 a fost de	C.	1,281.129.55
S'au mai escomptat		4.469.037.30
	Laolaltă	5.750.166.85
S'au răsplătit		4,384.948.34
Starea la 31/12 1905		1.365.218.51
Crescământ		84.088.96

III. Imprumut hipotecar.

Starea la 31/12 1904 a fost de	C.	1,248.887.87
S'au mai împrumutat		367.392.—
	Laolaltă	1.616.279.87
S'au replătit		117.156.07
Starea la 31/12 1905		1,499.223.80
Crescământ		250.235.93

IV. Credite personale.

Starea la 31/13 1904 a fost de	C.	24.589.94
S'au mai împrumutat		10.191.38
	Laolaltă	34.781.32
S'au replătit		11.159.16
Starea la 31/12 1905 este de		23.622.16
Scăzământ		957.88

V. Circulațiunea cassei.

Intratele anului 1905 au fost	C.	4.088.631.78
Eșitele		4.636.876.87
La olaltă circulațiunea cassei	C.	8.125.508.65
Reverimentul întreg a tuturor afacerilor	C.	168.101.51

La punctul 4 al ordinei de zi, adunarea generală hotărăște la recomandarea direcțiunii în înțelegere cu inspecțiunea ca venitul curat să se întrebuințeze în modul următor:

Din profitul curat de 72,228.62		
5% dividendă	C.	27,500.— Cor. 72,228.62
fondului de rezervă general	C.	9,859.56
3% tantiemă directorului	C.	1,341.86
2% tantiemă funcționarilor	C.	894.57
12% tantiemă direcțiunii și inspecțiunii	C.	5,367.43 Cor. 44,963.12
Din restul de	C.	Cor. 27,265.20
3% supradividendă	C.	16,500.—
fondului de rezervă disponibil	C.	2,014.20
fondului de penziune	C.	5,944.72
fondului cultural și de binefacere	C.	2,806.28 Cor. 27,265.20

Urmează ultimul punct, în privința căruia există temerea că se vor produce disenziuni, cari nici când nu-i servesc spre întărire unui institut.

Punctul 5 referitor la alegerea a 10 membri în direcțiune și eventual întregirea inspecțiunii. Fruntașii Oravițeni însă au știut să dovedească, că pun mai presus de toate interesele institutului și într'un mod foarte înțelept și cuminte au pus la o parte rezenzurile personale. La propunerea președintelui dlui *Ilie Trăilă* s'a ales o comisiune de candidare în persoanele domnilor A. Popoviciu, V. Poruțiu, Dr. Ioan Nedelcu, Dr. Petru Cornean și Toma Stanca, cari după o lungă chibzuire, căzând de acord asupra persoanelor, au prezentat o listă prin dl Dr. *Cornean*, care a fost primită cu unanimitate. În urma acestui vot, care-i onorează pe acționarii «Oravicenei», viitoarea direcțiune se compune astfel: Alexandru P. Popoviciu, Victor Poruțiu, Dr. Aurel Novac, Dr. Ion Manguica, Dr. Ioan Nedelcu, Dr. Petru Cornean, Dr. Mihai Gropșian, Ioan Petroviciu, Toma Stanca.

Inspețiunea s'a întregit prin domnii Nicolae Băloane, Iacob Bortos și George Dragoescu. Terminându-se astfel ordinea de zi, președintele, dl *I. Trăilă* închide adunarea, între ovațiile acționarilor.